

Ανάπλαση του παραλιακού μετώπου στην περιοχή Καμίνια Ηρακλείου

Διπλωματική εργασία της φοιτήτριας Παναγιωτάκη Ελένης
Επιβλέπων καθηγητής κ. Γ.Τριανταφυλλίδης

Περιεχόμενα:

- Περίληψη - Summary
- Παρουσίαση θέματος διπλωματικής
- Παρουσίαση κτιριολογικού προγράμματος
- Πορεία επίλυσης
    Σκίτσα
    Φωτογραφίες από μακέτες εργασίας
- Παρουσίαση - Τελικά Σχέδια
- Παράρτημα
- Βιβλιογραφία

Περίληψη

Το θέμα της διπλωματικής εργασίας αφορά τη διαμόρφωση του παραλιακού μετώπου στην περιοχή Καράβολα στην πόλη του Ηρακλείου. Η περιοχή της διπλωματικής ορίζεται μεταξύ των Ενετικών τειχών ανατολικά, της εκβολής του ποταμού Γιόφυρου δυτικά και του παραλιακού δρόμου από βορά. Η συγκεκριμένη περιοχή μέχρι πρόσφατα ήταν εντελώς αδιαμόρφωτη. Με τη διάνοιξη της παραλιακής οδού και την απομάκρυνση από την περιοχή της παραλίας των παλιών κτισμάτων το τμήμα μεταξύ του δρόμου και της θάλασσας παρέμεινε άδειο και αναξιοποίητο.

Η πόλη του Ηρακλείου μέχρι πρόσφατα ήταν μια εσωστρεφής πόλη, που δεν είχε χώρους εκτόνωσης προς την θάλασσα. Η περιοχή των Καμινίων μέχρι και την χρονική στιγμή της διάνοιξης της παραλιακής, ήταν μια από τις πλέον υποβαθμισμένες και κακόφημες περιοχές της πόλης. Σήμερα το νέο τμήμα της παραλίας που δημιουργήθηκε είναι πολύ σημαντικό καθώς θα αποτελεί το πρόσωπο της πόλης από την θάλασσα, αλλά επίσης είναι και μια σημαντική ευκαιρία να στραφεί η πόλη προς αυτή.

Οι περιοχές αναψυχής της πόλης ήταν κυρίως στο κέντρο της και μέχρι πρόσφατα υπήρχαν μόνο μερικές πρόχειρες κατασκευές στην παραλία. Ο σκοπός της συγκεκριμένης διπλωματικής είναι η απόδοση του τμήματος αυτού στην πόλη με χώρους περιπάτου, πρασίνου και αναψυχής.

Summary

The subject of this dissertation focuses on the shaping of the coastal front of the area Karavola in Heraklion city. The area of the dissertation is defined, by the Venetian walls at the east, the Giofyros river outfall on the west, and the coastal road on the north. Until recently this particular area was completely unshaped. Even after the creation of the new coastal road and the removal of the old buildings from the picture, the area between the road and the sea remained empty and shapeless.

The city of Heraklion until recently was an introvert city, with no expansion room towards the sea area. The region of Kaminia until the creation of the coastal road, was one of the most undervalued and notorious regions of the whole city. Nowadays the new section of the coast that was created plays an important role, since it constitutes the frontage of the city towards the sea, and at the same time it is also a significant opportunity to turn the city's attention to the sea.

The relaxation areas were mainly placed in the city's center, and until recently there were just a few temporary constructions in the coast area. The purpose of this dissertation is the reinstitution of this section of the city with new areas of promenades, parks and relaxation areas.

Παρουσίαση θέματος διπλωματικής

Το θέμα της διπλωματικής εργασίας όπως προαναφέρθηκε αφορά τη διαμόρφωση του παραλιακού μετώπου στην πόλη του Ηρακλείου. Η περιοχή που διαπραγματεύεται η διπλωματική είναι ιδιαίτερα σημαντική για την πόλη καθώς η παραλία δεν είναι εύκολα προσβάσιμη είτε λόγω της θέσης του αεροδρομίου προς ανατολικά, είτε λόγω των ξενοδοχείων που βρίσκονται τα δυτικά. Στο ενδιάμεσο τμήμα υπάρχει το λιμάνι ένας μικρός χώρος περιπάτου και η περιοχή στην οποία αναφέρεται η συγκεκριμένη διπλωματική.

Πρόσφατα τέθηκε σε εφαρμογή η μελέτη διαμόρφωσης της συγκεκριμένης περιοχής που περιλαμβάνει ως επί το πλείστον περιοχές πρασίνου και περιπάτου. Την χρονική περίοδο που επελέγη το θέμα της διπλωματικής η περιοχή ήταν εντελώς αδιαμόρφωτη καθώς επίσης δεν είχε δημοσιευτεί και η μελέτη.

Εικ.1, «Η ανασκόπηση των γεγονότων του 2006», περιοδικό Νέα Κρήτη, σελ 24

Εικ.2 , Ανάπλαση Δυτικού Παραλιακού Μετώπου Ηρακλείου από Καράβολα έως Γιόφυρο.

Εικ.3, Χάρτης της πόλης του Ηρακλείου

Στον χώρο που ορίστηκε ως χώρος επέμβασης της διπλωματικής εργασίας υπάρχουν δύο κτίρια. Το κτίριο Breeze που στεγάζει χώρους cafe και το κτίριο Τάλος. Τα κτίρια αυτά καθώς δεν γνωρίζω να έχουν κάποια ιστορική ή μορφολογική αξία για την πόλη του Ηρακλείου και δεδομένου

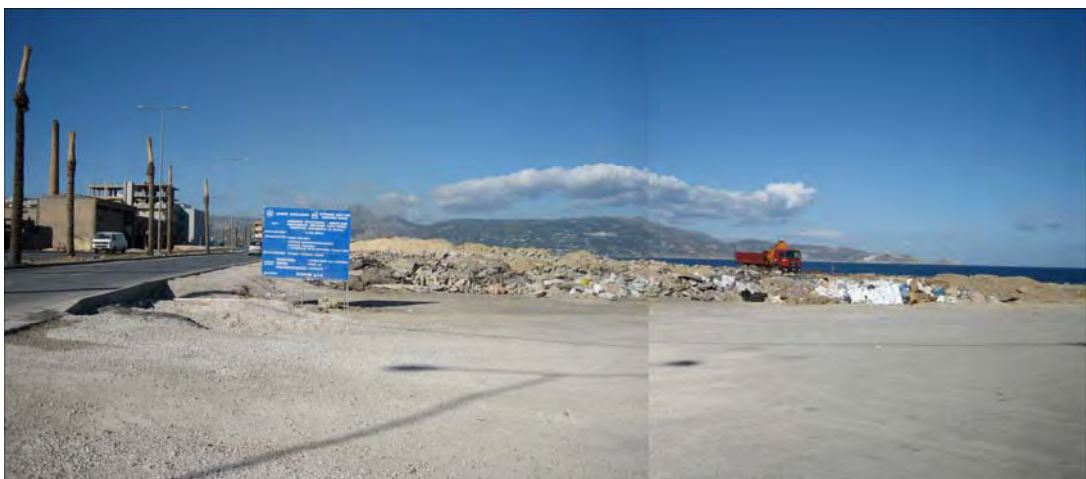

ότι το ένα δεν χρησιμοποιείται, (όπως άλλωστε φαίνεται και από την αντίστοιχη φωτογραφία), ενώ το άλλο αν και χρησιμοποιείται, η χρήση του θα μπορούσε και να στεγαστεί σε κάποιο άλλο κτίριο. Θεωρούμε ότι μπορούν να κατεδαφιστούν όπως άλλωστε συνέβη και με τόσα άλλα που υπήρχαν στην περιοχή πριν την διάνοιξη του δρόμου, με σκοπό να αντιμετωπιστεί όλο το τμήμα σαν ενιαία και αδιάσπαστη περιοχή.

Εικ.4, Κτίριο Breeze, Εικ.5, Κτίριο Τάλος

Το υπόλοιπο τμήμα της παραλίας είναι αδιαμόρφωτο καθώς έχει προκύψει από την ρίψη μπαζών. Ο σκοπός της συγκεκριμένης διπλωματικής είναι η απόδοση του τμήματος αυτού στην πόλη με χώρους περιπάτου, πρασίνου και αναψυχής όπως άλλωστε προτείνει και η μελέτη της πρότασης που θα υλοποιηθεί.

Οι περιοχές αναψυχής της πόλης είναι κυρίως στο κέντρο της και μέχρι πρόσφατα υπήρχαν μόνο μερικές πρόχειρες κατασκευές στην παραλία. Σκοπός είναι η δημιουργία χώρων πρασίνου και περιπάτου που θα πλαισιώνονται από κτίρια που θα φιλοξενούν χώρους αναψυχής, όπως χώρους cafe, εστίασης, ενημέρωσης, ψυχαγωγίας και αθλητισμού.

Εικ.6, Φωτογραφία από την διαδικασία αναγνώρισης της περιοχής

Από την περιοχή υπάρχει οπτική επαφή με το ενετικό φρούριο του Κούλε. Το φρούριο το οποίο έχει ενσωματωθεί στο νέο λιμάνι είχε ως αποτέλεσμα να μην έχει γνωρίσει την ανάπτυξη που έχουν τα αντίστοιχα λιμάνια των υπολοίπων πόλεων του νησιού, όπως των Χανίων ή του Ρεθύμνου. Γι' αυτό το σκοπό θεωρήθηκε ότι θα μπορούσε να διαμορφωθεί μια νέα μαρίνα που θα αποφορτίσει την υπάρχουσα και ταυτόχρονα να προσφέρεται για την ανάπτυξη θαλάσσιων αθλημάτων. Η δημιουργία της θα μπορούσε επίσης να συνδυαστεί με την δημιουργία κάποιου κτιρίου που ενδεχομένως να εξυπηρετούσε την λειτουργία της, αλλά και να φέρνει σε επαφή τον κόσμο με την ναυτική ιστορία του νησιού, με κάποιο εκθεσιακό χώρο αλλά και με χώρους ενημέρωσης ή και εκπαίδευσης για θαλάσσια αθλήματα.

Εικ.7, Αεροφωτογραφίες περιοχής , δεξιά το ευρύτερο τμήμα και αριστερά η περιοχή μελέτης, google earth

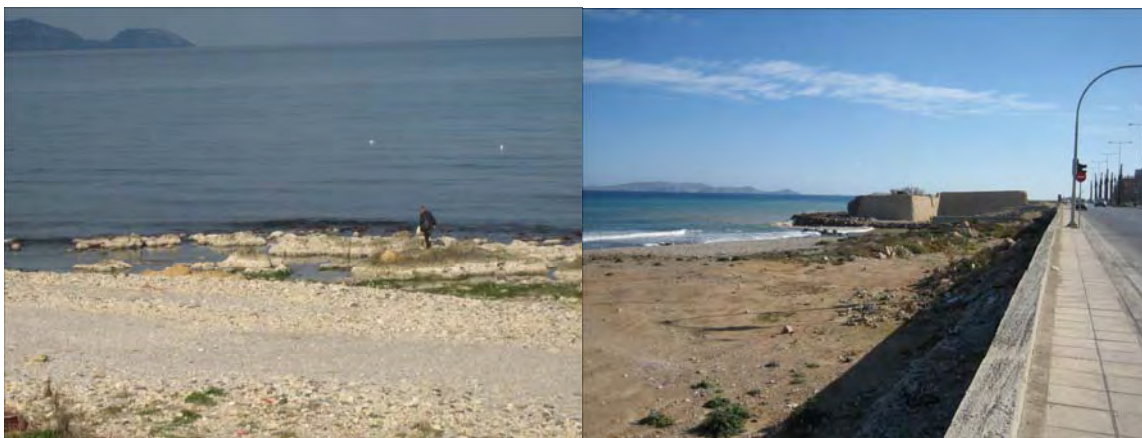

Κτιριολογικό Πρόγραμμα:

- Διαμόρφωση μαρίνας - Εκθεσιακός χώρος – σχετικός με τη μαρίνα
- Χώροι πρασίνου
- Χώρος περιπάτου
- Ποδηλατοδρόμος
- Χώροι cafe
- Χώροι εστίασης
- Χώροι άθλησης – αποδυτήρια
- Υπαίθριο θέατρο – χώρος εκδηλώσεων
- Βιβλιοθήκη
- Παιδική χαρά
- Χώροι parking
- Βοηθητικοί χώροι και αποθήκευσης μηχανημάτων για την λειτουργία του κήπου

Πορεία επίλυσης

Το τμήμα της πόλης που διαπραγματεύεται η παρούσα διπλωματική όπως προαναφέρθηκε ανατολικά έχει σαν όριο το κάστρο, όπου σε αυτό το σημείο η παραλία, και για ένα μικρό τμήμα, διατηρεί την φυσική ακτογραμμή καθώς όλο το υπόλοιπο μέχρι το τέλος της που έχει σαν όριο το ποτάμι είναι μπαζωμένο. Το όριο της περιοχής ως προς την πόλη είναι ο παραλιακός δρόμος που είναι ταχείας κυκλοφορίας και λειτουργεί και αυτός ως πολύ ισχυρό όριο.

Εικ.8,9, Φωτογραφίες από το τμήμα της ακτογραμμής που δεν έχει μπαζωθεί.

Αρχικό μέλημα εφόσον η υπάρχουσα ακτογραμμή στο μεγαλύτερο τμήμα της είχε προκύψει τυχαία από την ρίψη μπαζών, ήταν η διαμόρφωση της νέας ακτογραμμής.

Η διαμορφωμένη κοίτη του ποταμού ήταν ένας σημαντικός περιορισμός καθώς έπρεπε να παραμείνει η εκβολή του ποταμιού ως είχε. Παράλληλα το τμήμα της παραλίας που δεν έχει μπαζωθεί θεωρήθηκε πως έπρεπε να διατηρηθεί.

Δεδομένου επίσης ότι υπάρχει διαμορφωμένη πεζογέφυρα που ενώνει την περιοχή της διπλωματικής με την περιοχή μετά το ποτάμι όπου η παραλία διατηρεί την φυσική ακτογραμμή, δημιουργήθηκε η επιθυμία να ενωθεί το τμήμα της παραλίας στην αρχή, ανατολικά της περιοχής, με την πεζογέφυρα και κατά συνέπεια με την υπόλοιπη παραλία, δηλαδή τα τμήματα όπου έχει διατηρηθεί η φυσική ακτογραμμή.

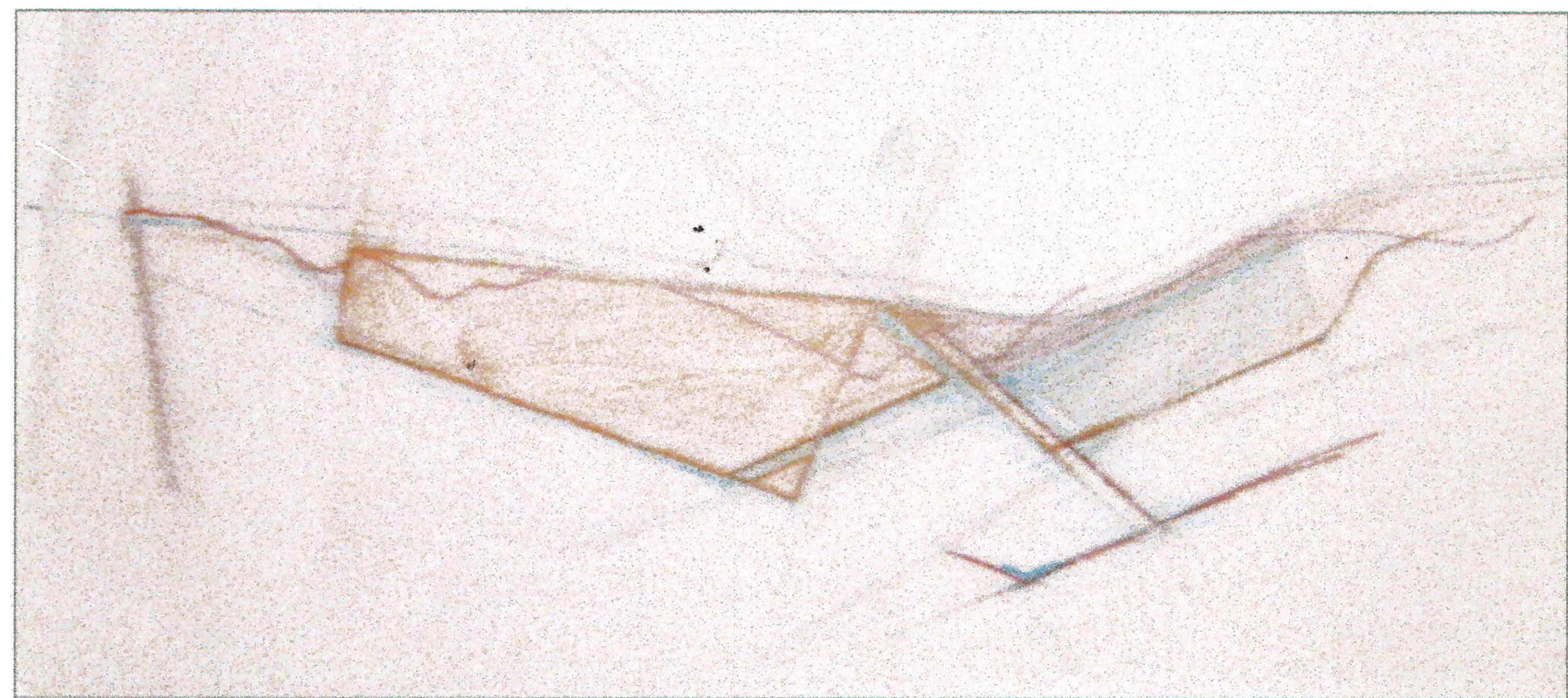
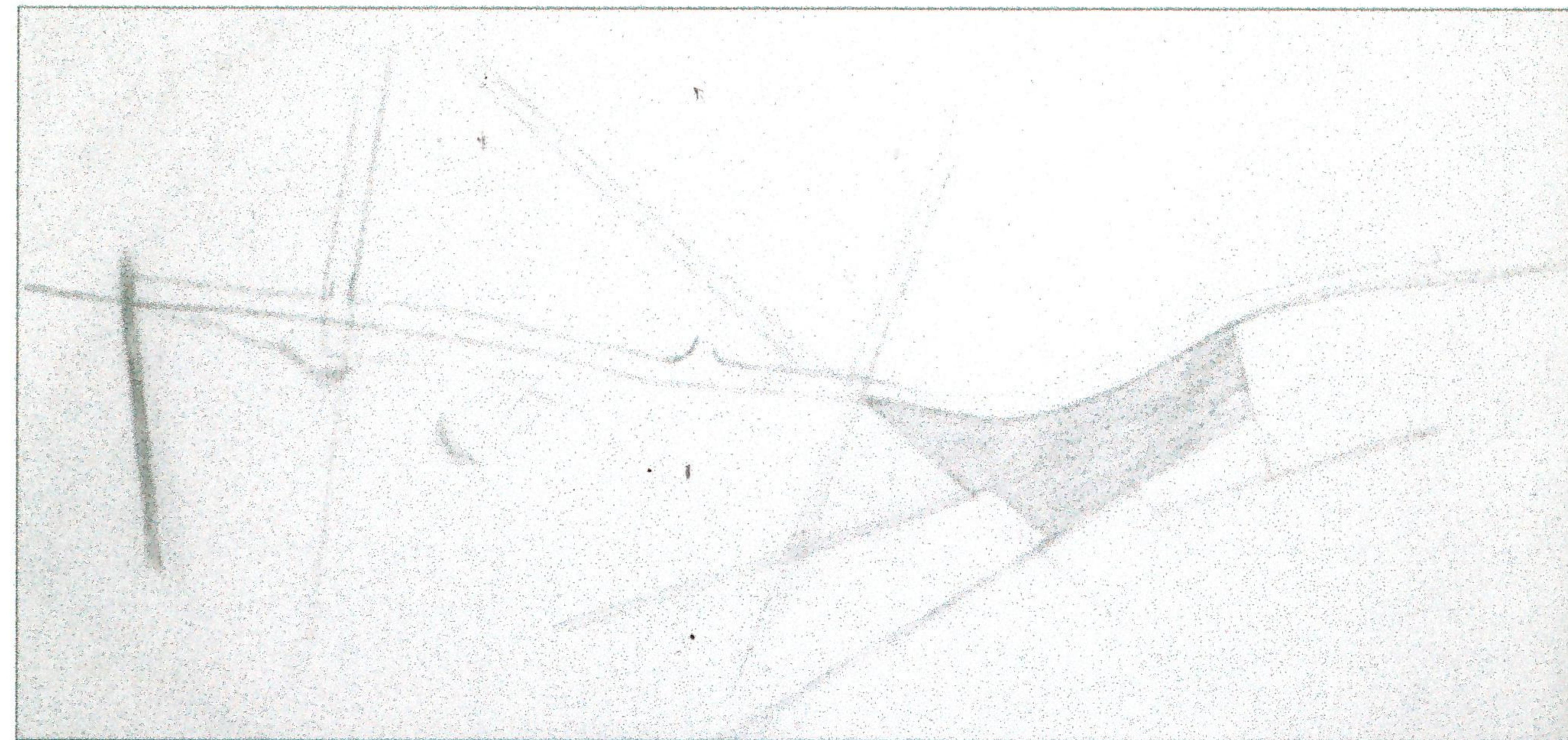
Εικ. 10,11, Φωτογραφίες από την πεζογέφυρα και την διαμορφωμένη κοίτη του ποταμιού

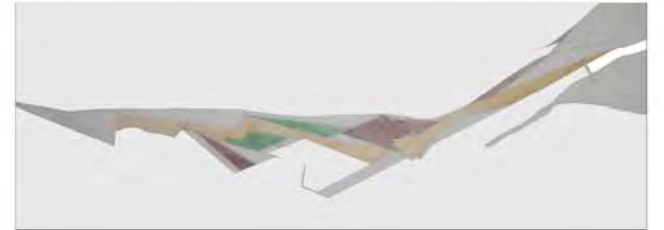
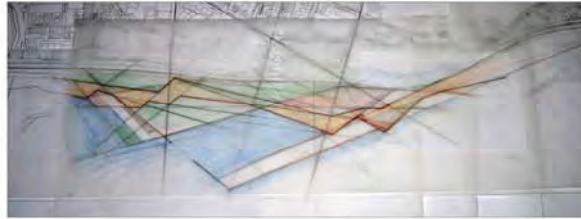
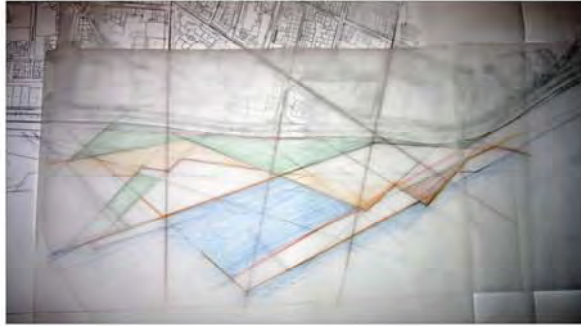
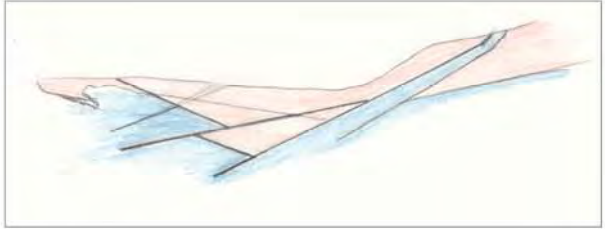
Αρχικά αναζητήθηκε από παλαιότερες αεροφωτογραφίες και χάρτες η παλαιά φυσική ακτογραμμή της περιοχής πριν μπαζωθεί, η οποία και χρησιμοποιήθηκε για την διαμόρφωση της βασικής διαδρομής περιπάτου που ενώνει το τμήμα της παραλίας ανατολικά με την παραλία δυτικά της περιοχής, ως μια νοητή συνέχεια της φυσικής ακτογραμμής.

Οι χαράξεις που προέκυψαν από την παλιά ακτογραμμή σε συνδυασμό με τις χαράξεις που προέκυψαν από τους δρόμους τις πόλης οδήγησαν σταδιακά στην τελική επίλυση του θέματος.

Ο βασικός άξονας ήταν η δημιουργία μιας διαδρομής περιπάτου που να συνδέει την περιοχή μελέτης ανατολικά και δυτικά με την υπόλοιπη πόλη με χώρους στάσης και αναψυχής. Έτσι δημιουργήθηκε η βασική διαδρομή που διατρέχει ολόκληρη την περιοχή και η οποία αποτελεί την ραχοκοκαλιά της επίλυσης, καθώς όλοι οι χώροι αρθρώνονται γύρω από αυτή.

Παρακάτω παρατίθενται κάποια σκίτσα εργασίας, που δείχνουν την πορεία που προαναφέρθηκε.

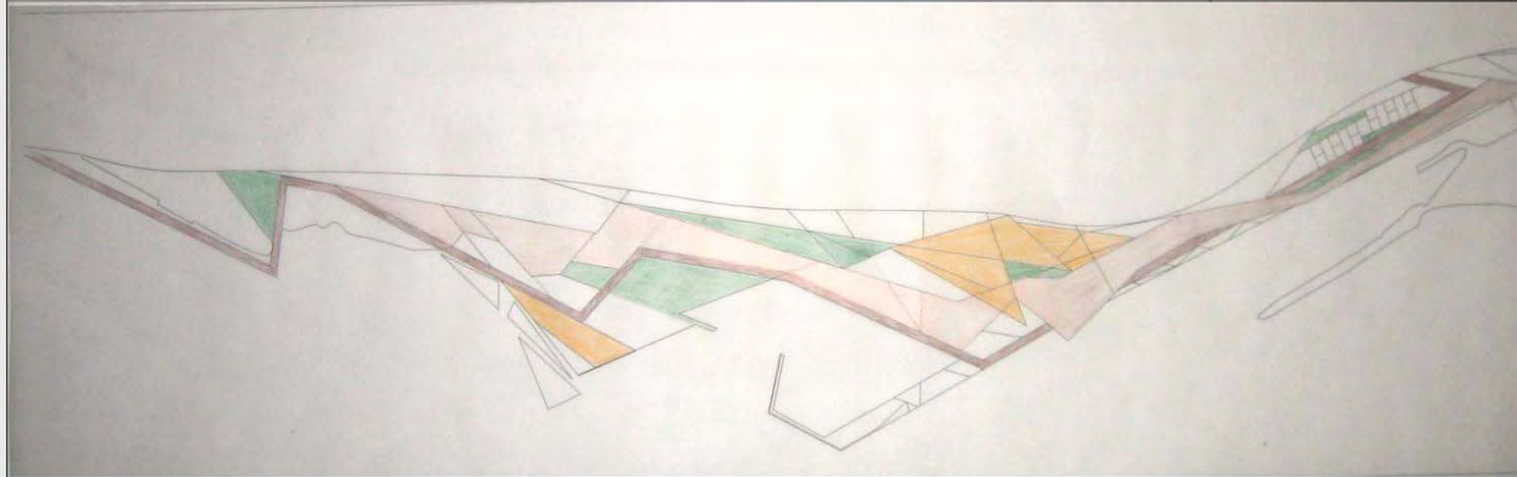
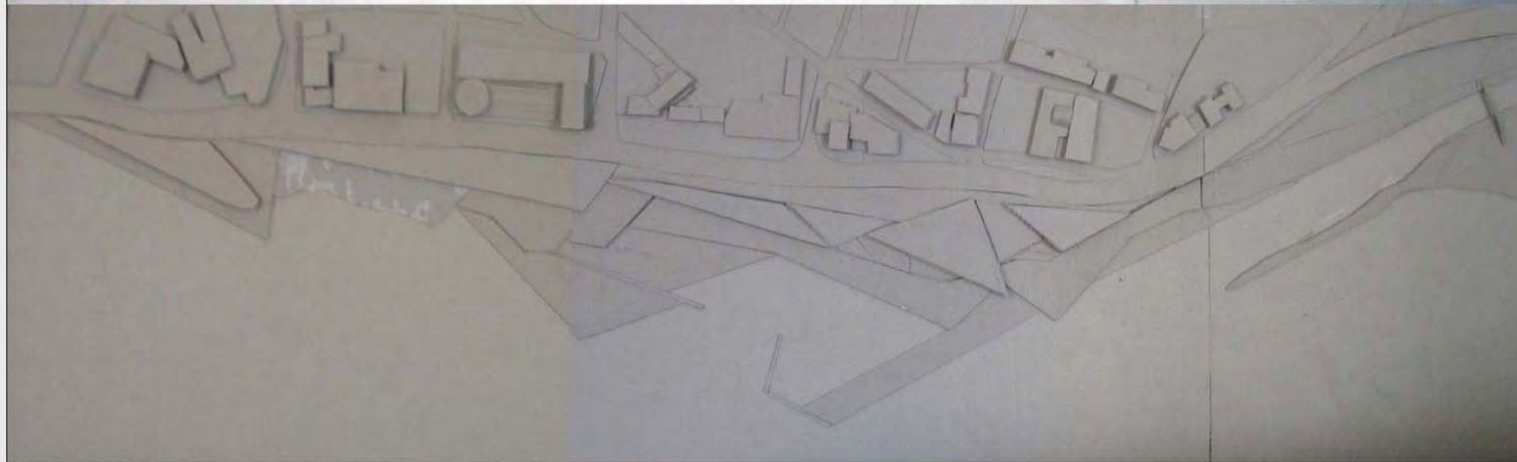
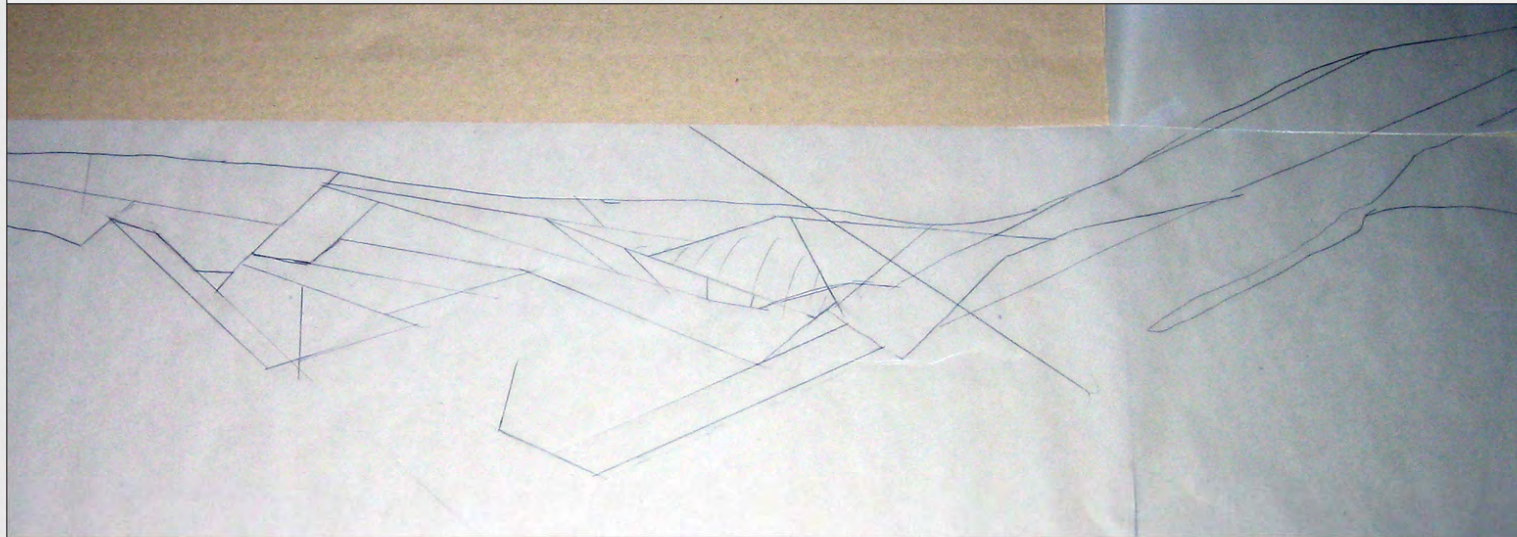

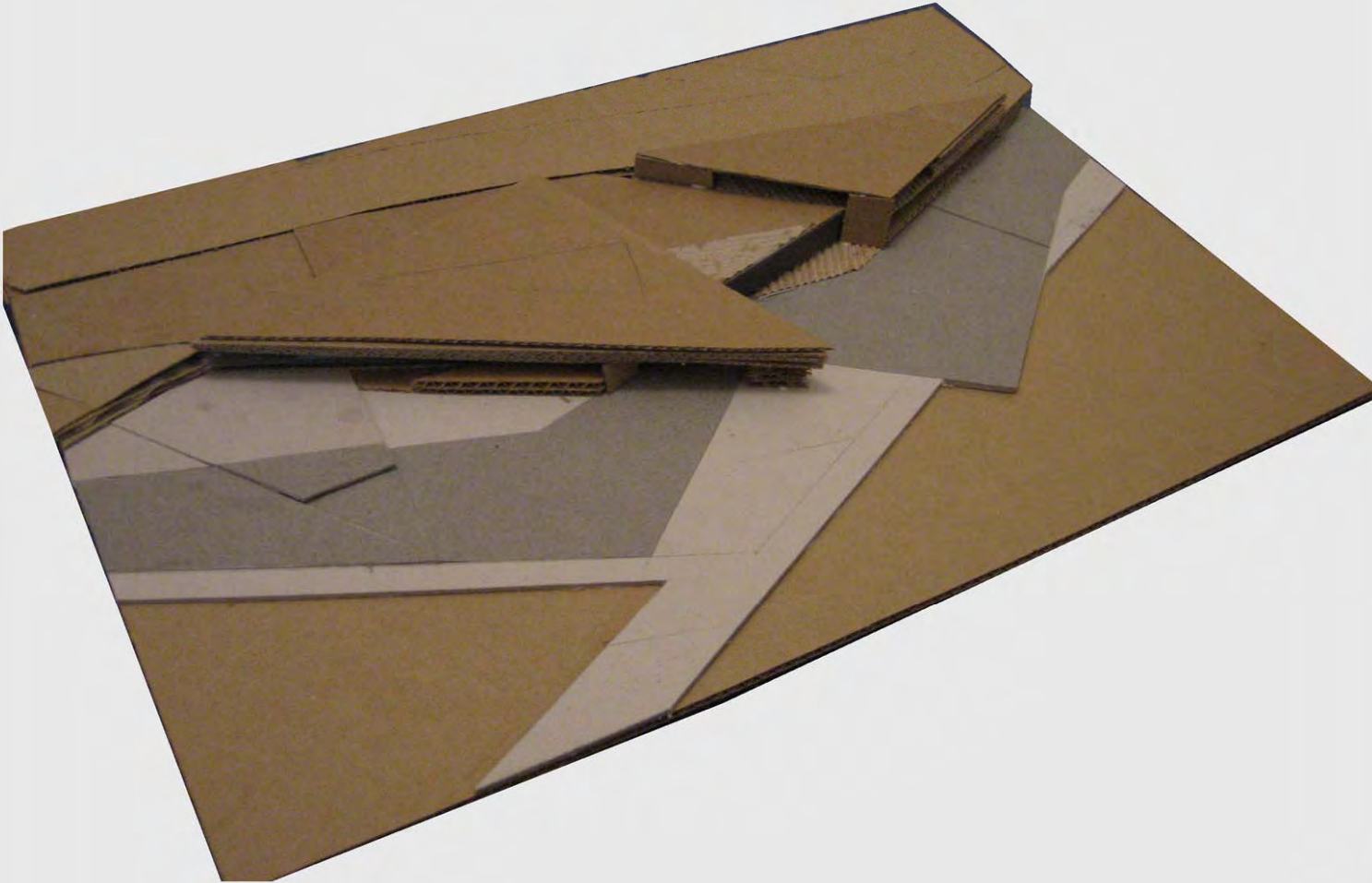

Παράλληλα με αυτή την διαδρομή την περιοχή διατρέχει ακόμα μια στενότερη. Η δεύτερη αυτή δημιουργήθηκε κατά την πορεία επίλυσης καθώς οι χώροι απλώνονταν γύρω από την κύρια διαδρομή και έπρεπε να δημιουργηθεί τρόπος πρόσβασης προς τα νέα μέρη. Η διαδρομή αυτή στο μεγαλύτερο μέρος της οριοθετεί την νέα ακτογραμμή καθώς διατρέχει την περιοχή παραλιακά όπου η κύρια διαδρομή δεν μπορεί και είναι ο κατεξοχήν ποδηλατόδρομος

Ο προσανατολισμός του κυματοθραύστη της μαρίνας έγινε με βάση τον προσανατολισμό του κυματοθραύστη του λιμανιού της πόλης που αλώςτε δεν απέχει πολύ από την περιοχή μελέτης. Η υψομετρική διαφορά από την θάλασσα έως το βατό δάπεδο είναι δύο μέτρα στα σημεία που είναι εκτεθειμένα στο κύμα ενώ στα προστατευμένα σημεία, κυρίως εντός του κυματοθραύστη η υψομετρική διαφορά κυμαίνεται από ένα έως και δύο μέτρα.

Από τις πρώτες χαράξεις είχε εντοπιστεί ως σημείο κορύφωσης της περιοχής ο χώρος γύρω από την μαρίνα και η πρώτη σκέψη ήταν να συγκεντρωθούν τα κτίρια – χώροι αναψυχής γύρω από αυτή. Στα πρώτα σκίτσα αλλά και μακέτες προέκυψε ένας αρκετά μεγάλος όγκος κτιρίου, ο οποίος σύντομα εγκαταλείφθηκε. Στο σημείο αυτό η υψομετρική διαφορά από το επίπεδο της θάλασσας στο επίπεδο του δρόμου είναι περίπου οχτώ μέτρα, γεγονός που οδήγησε αρχικά στην επιλογή πολυώροφου κτιρίου με σκοπό την κάλυψη της υψομετρικής διαφοράς.

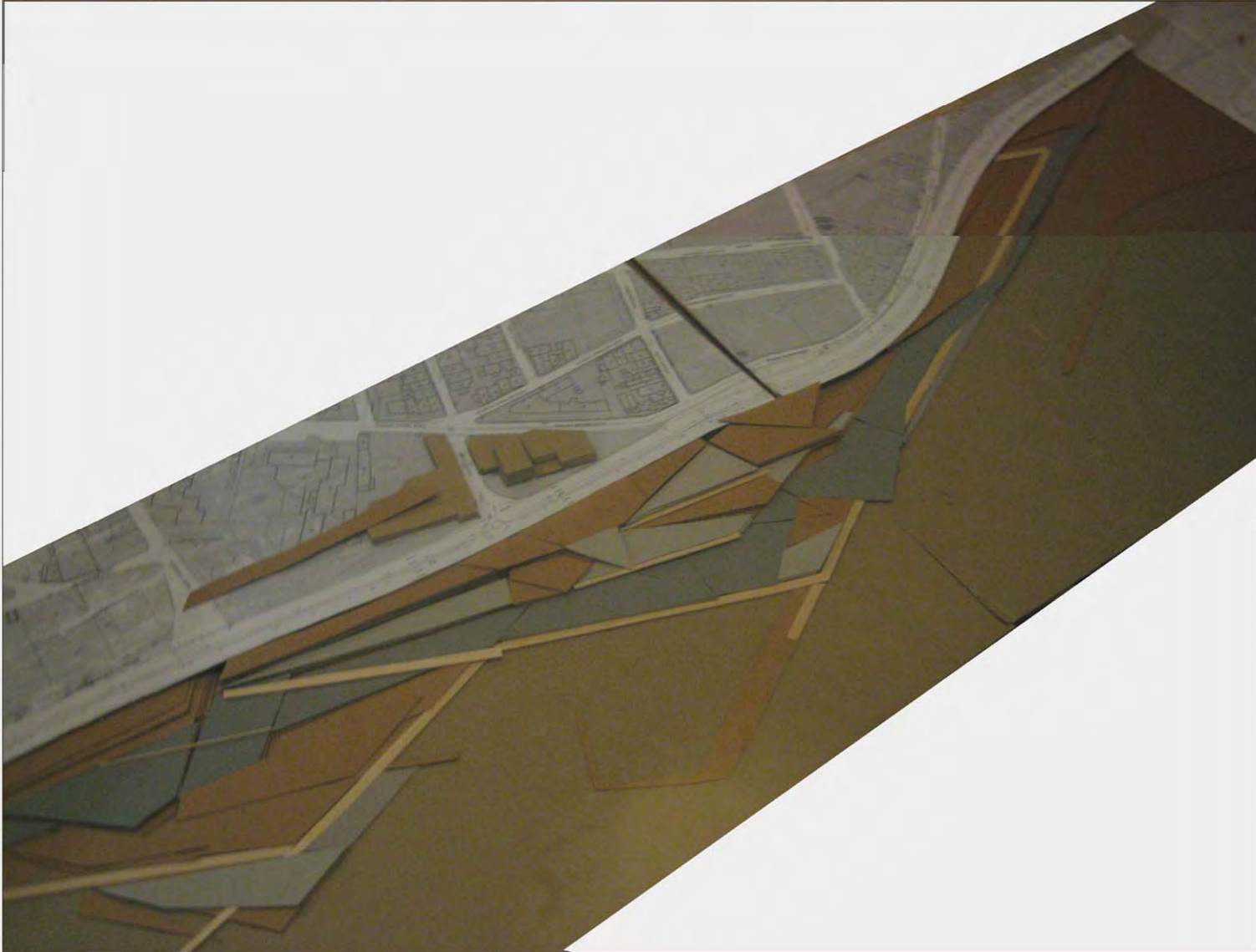
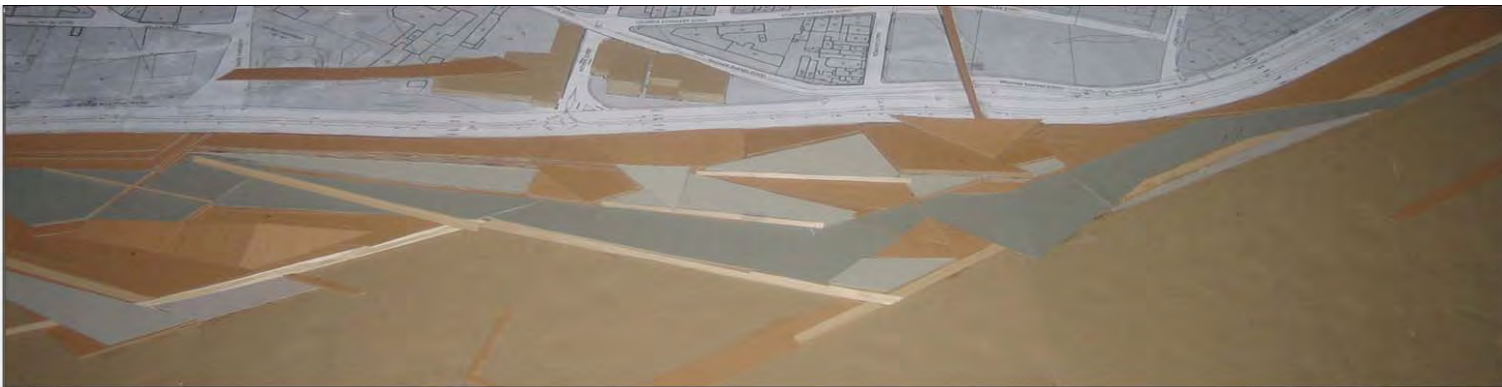

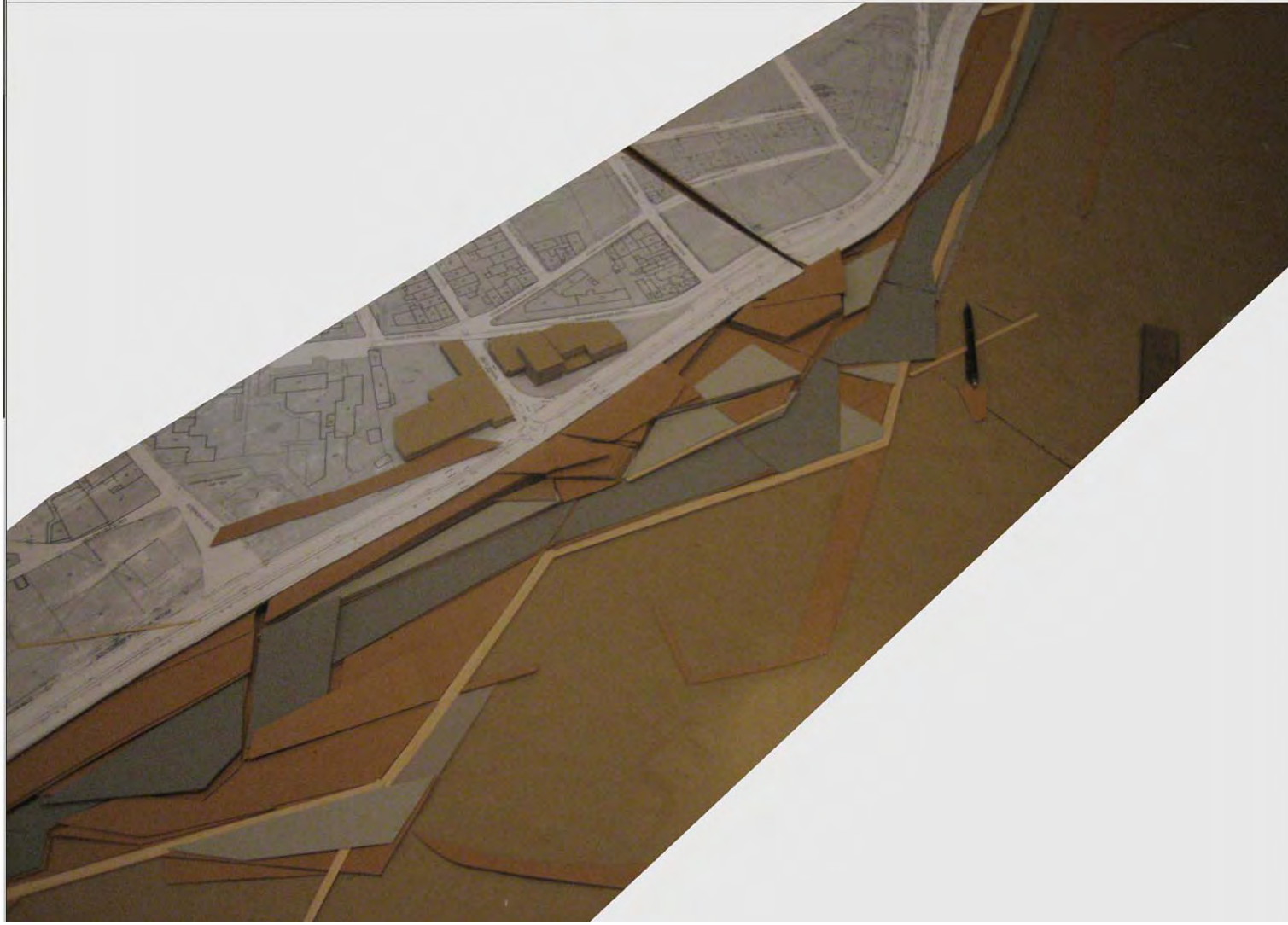
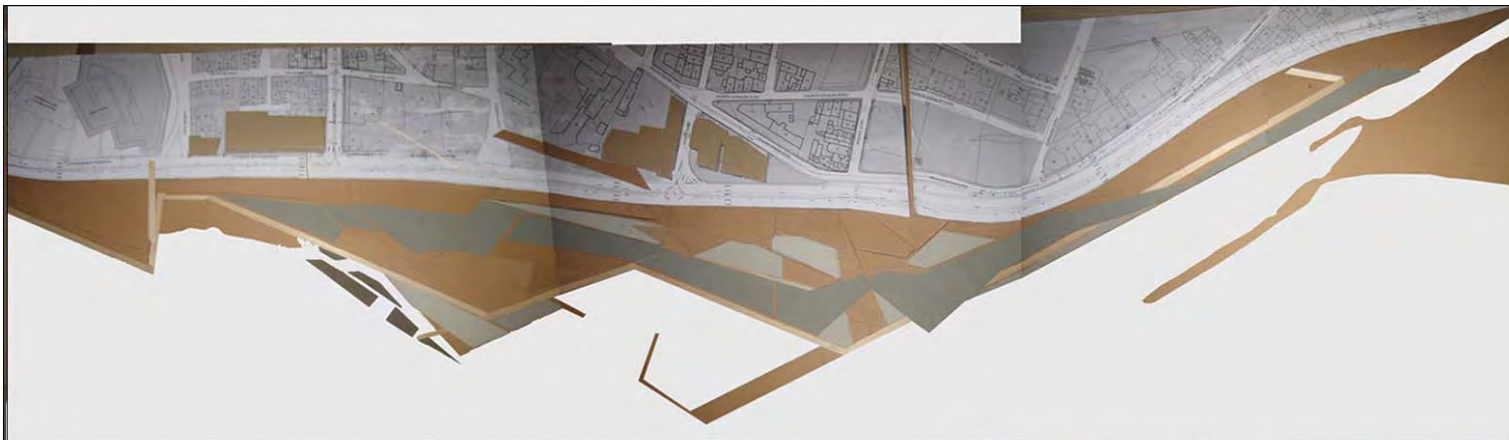

Το τμήμα της πόλης που αναπτύσσεται από το δρόμο και προς την πόλη είναι ανομοιόμορφα αναπτυγμένο. Με τη διάνοιξη του δρόμου κάποια από τα κτίρια παρέμειναν ως είχαν, δηλαδή, κτίρια μικρής κλίμακας, ενώ άλλα αντικαθίστανται από νέες οικοδομές κατοικίας και μεγάλα multiplex κτίρια. Γνωρίζοντας τις χρήσεις που θα φιλοξενούσε ένα νέο κτίριο που κατασκευάζεται, όπως κινηματογράφος και χώρους cafe, και δεδομένου ότι υπάρχουν προοπτικές δημιουργίας παρόμοιων κτιρίων, αποφασίστηκε η παρέμβαση μεταξύ του δρόμου και της παραλίας να αφορά κυρίως χώρους πρασίνου, αλλά και αναψυχής, που η πόλη είχε τόσο πολύ ανάγκη. Έτσι εγκαταλείφτηκε η αρχική σκέψη για πολυώροφο κτίριο που θα συγκέντρωνε όλες τις επιθυμητές χρήσεις και αναζητήθηκε μια λύση με διάσπαρτα κτίρια – σημεία αναφοράς ενταγμένα στο τοπίο και με κλιμακωτή ανάπτυξη για την κάλυψη της υψομετρικής διαφοράς όπου χρειαζόταν.

Ταυτόχρονα δημιουργήθηκαν χώροι άθλησης οι οποίοι τοποθετήθηκαν δίπλα από το ποτάμι, με δεδομένο ότι στην απέναντι όχθη και σε πολύ κοντινή απόσταση είναι το Παγκρήτιο στάδιο και το κολυμβητήριο. Με αυτό τον τρόπο δημιουργείται ένας πυρήνας αθλητικών εγκαταστάσεων και ταυτόχρονα επιτεύχθηκε η συνοχή της περιοχής και από τις δύο όχθες του ποταμιού. Το γεγονός αυτό ενισχύεται και από τον ποδηλατόδρομο που ενώνει τις δύο όχθες με προοπτική επέκτασής του, στοιχείο που θα μπορούσε να λειτουργήσει ως εννοποιητικό με την υπόλοιπη περιοχή.

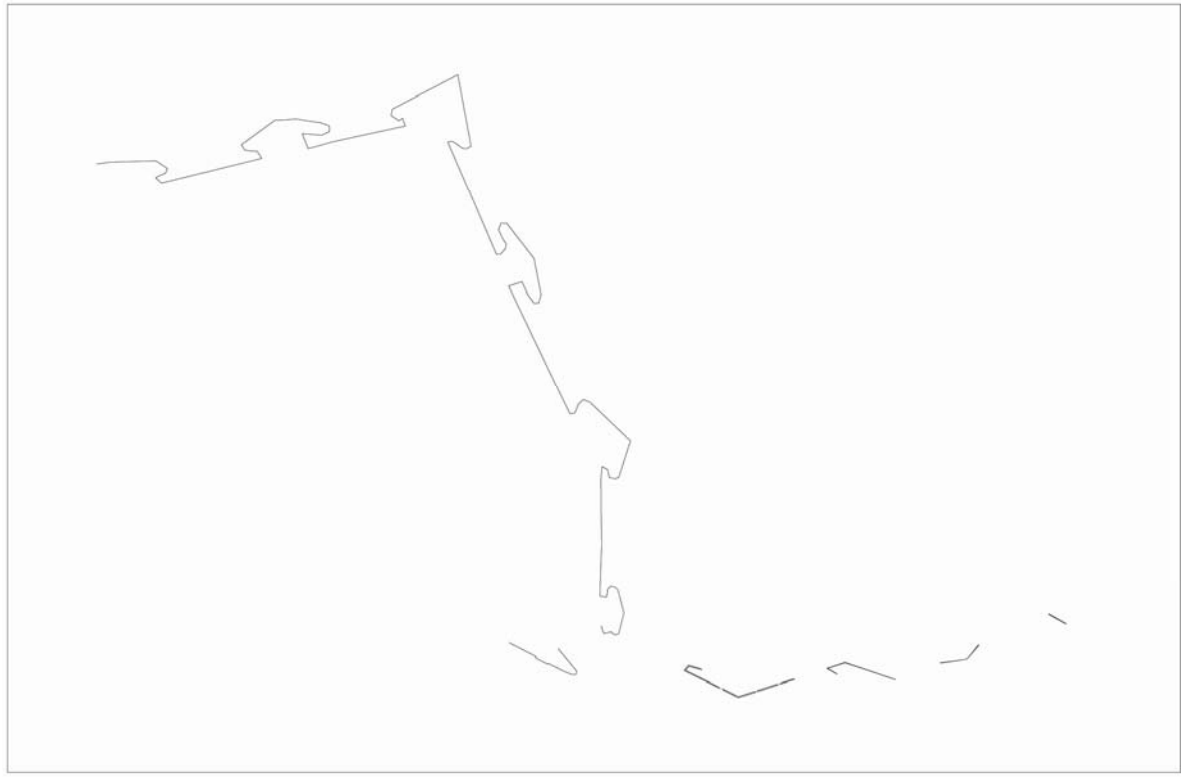

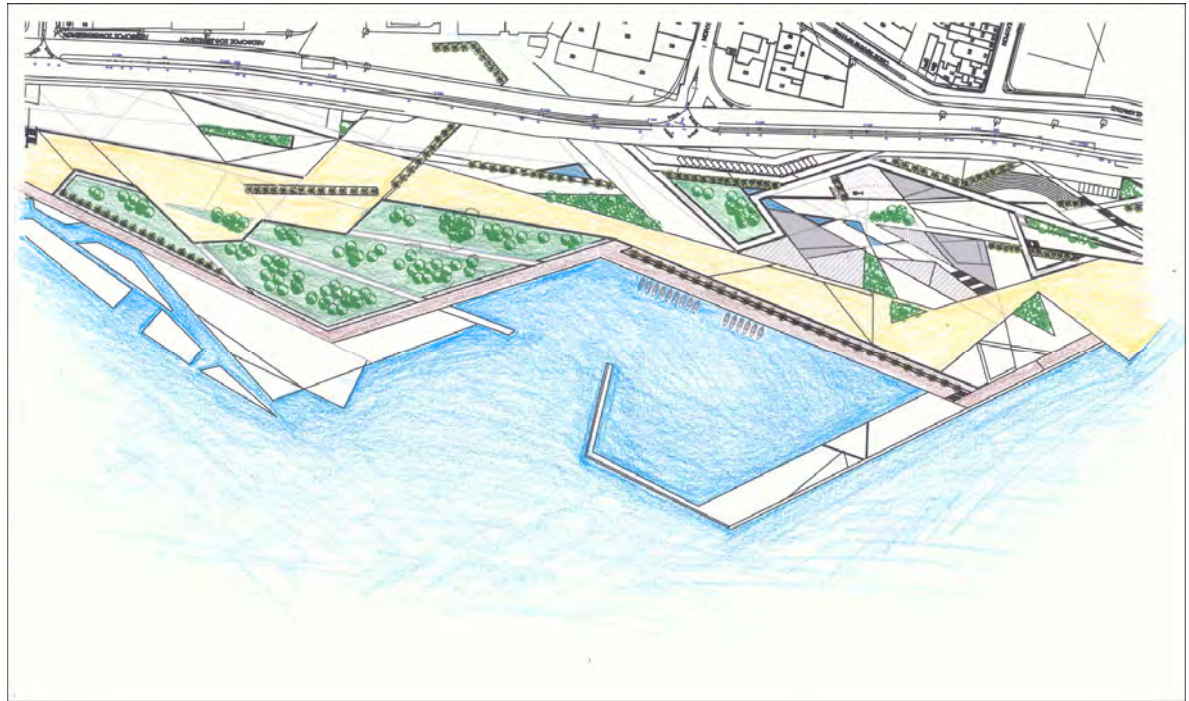
Οι χώροι αναψυχής και περιπάτου που θα δημιουργηθούν αναπόφευκτα θα δημιουργήσουν την ανάγκη και για χώρους στάθμευσης. Δεδομένων και των χρήσεων που αναπτύσσονται και θα αναπτυχθούν στο επίπεδο του δρόμου η ανάγκη αυτή θα είναι ακόμα μεγαλύτερη. Αξιοποιώντας την υψομετρική διαφορά από το επίπεδο του δρόμου ως την επιφάνεια της θάλασσας δημιουργήθηκε ένας υπόγειος σε σχέση με το επίπεδο του δρόμου χώρος στάθμευσης, αλλά ισόγειος σε σχέση με το επίπεδο της παρέμβασης. Ο χώρος αυτός φιλοξενεί περίπου 150 θέσεις στάθμευσης και σε συνδυασμό με τις υπέργειες στο επίπεδο του δρόμου, ο αριθμός αυτός αυξάνεται.

Στην τελική επίλυση τα κτίρια που δημιουργούνται είναι καφετέριες, εστιατόρια, ένα κτίριο ναυτικού ομίλου με ταυτόχρονα εκθεσιακές χρήσεις, ένα κτίριο βιβλιοθήκης, ένας χώρος αποδυτηρίων που θα εξυπηρετεί τις αθλητικές εγκαταστάσεις, ένα υπαίθριο θέατρο, καθώς και χώρος αποθήκης για τις ανάγκες συντήρησης του πράσινου

Καθ' όλη την πορεία επίλυσης του θέματος, υπήρχε η επιθυμία η παρέμβαση να αναπτύξει μια συνομιλία με το κάστρο όπως και με το ποτάμι. Στην περίπτωση του κάστρου στοιχεία της διαμόρφωσης της παρέμβασης, όπως απλές υφές στο έδαφος ή διαδρομές αναπτύσσουν μια συνομιλία με την γεωμετρία το κάστρου της πόλης δίνοντας την εντύπωση της συνέχισης του μέσα στην περιοχή παρέμβασης.

Εικ12, Σχέση κάστρου με την πρόταση

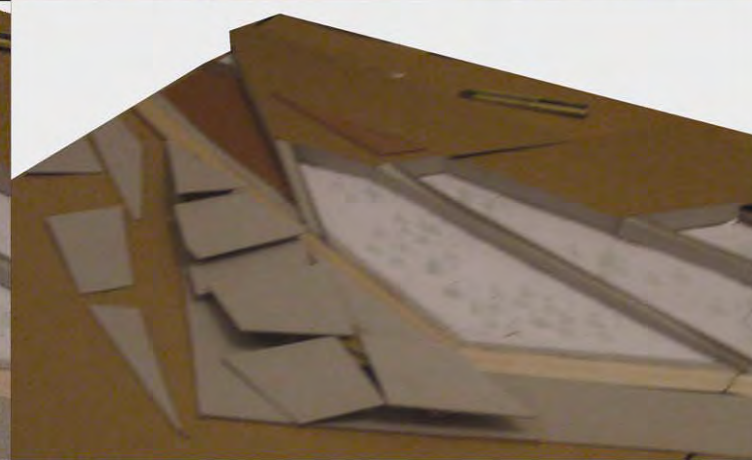
Εικ.13 , Σκίτσο από την πορεία επίλυσης

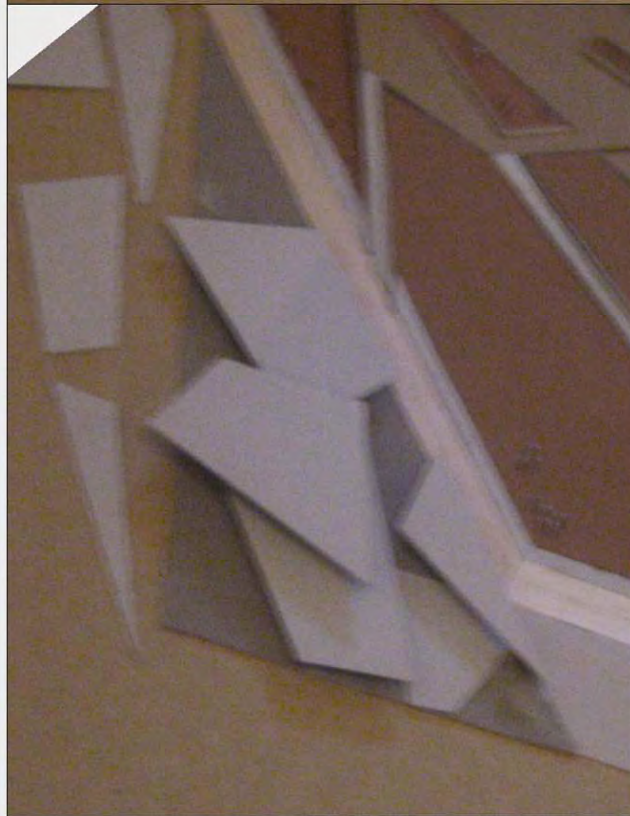
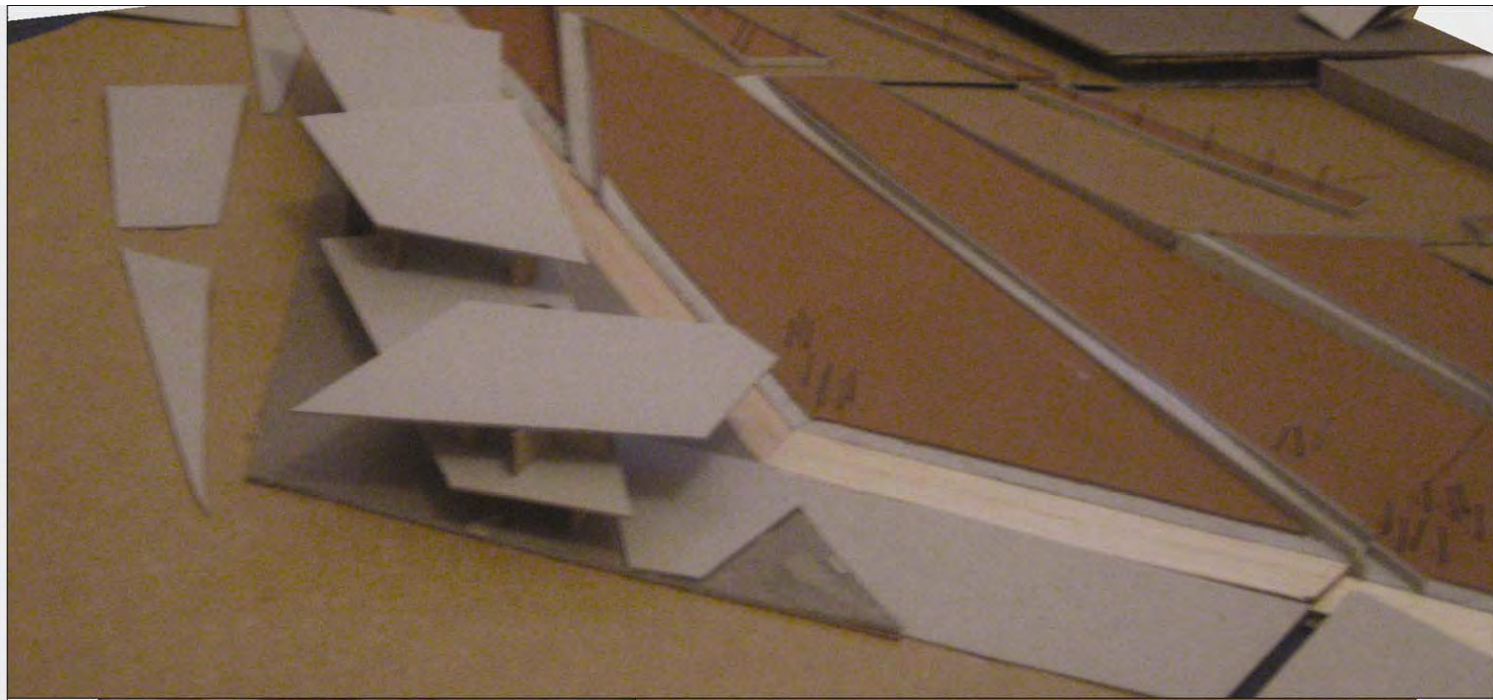
KTIPIA CAFE

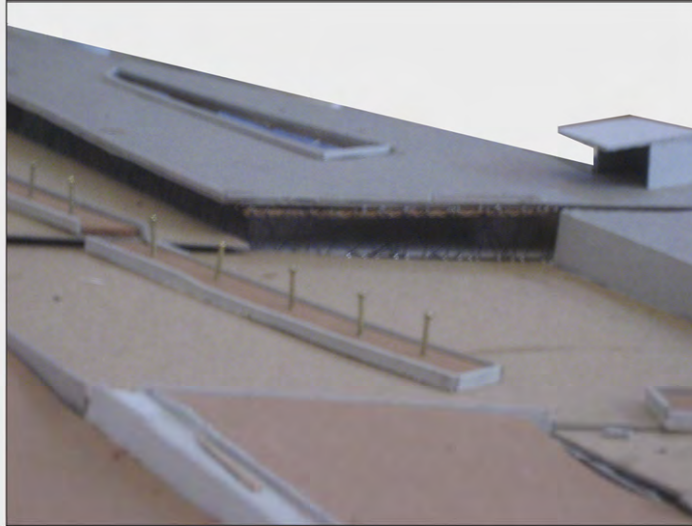
ΚΤΙΡΙΟ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ

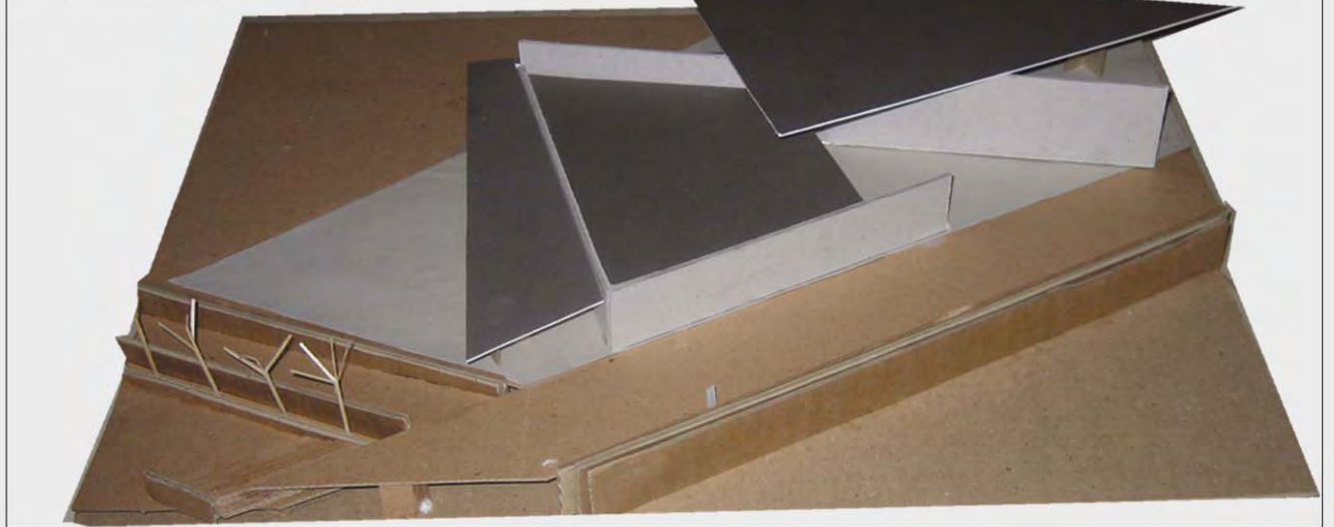
ΚΤΙΡΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΚΤΙΡΙΟ PARKING

ΚΤΙΡΙΟ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΤΑΣ

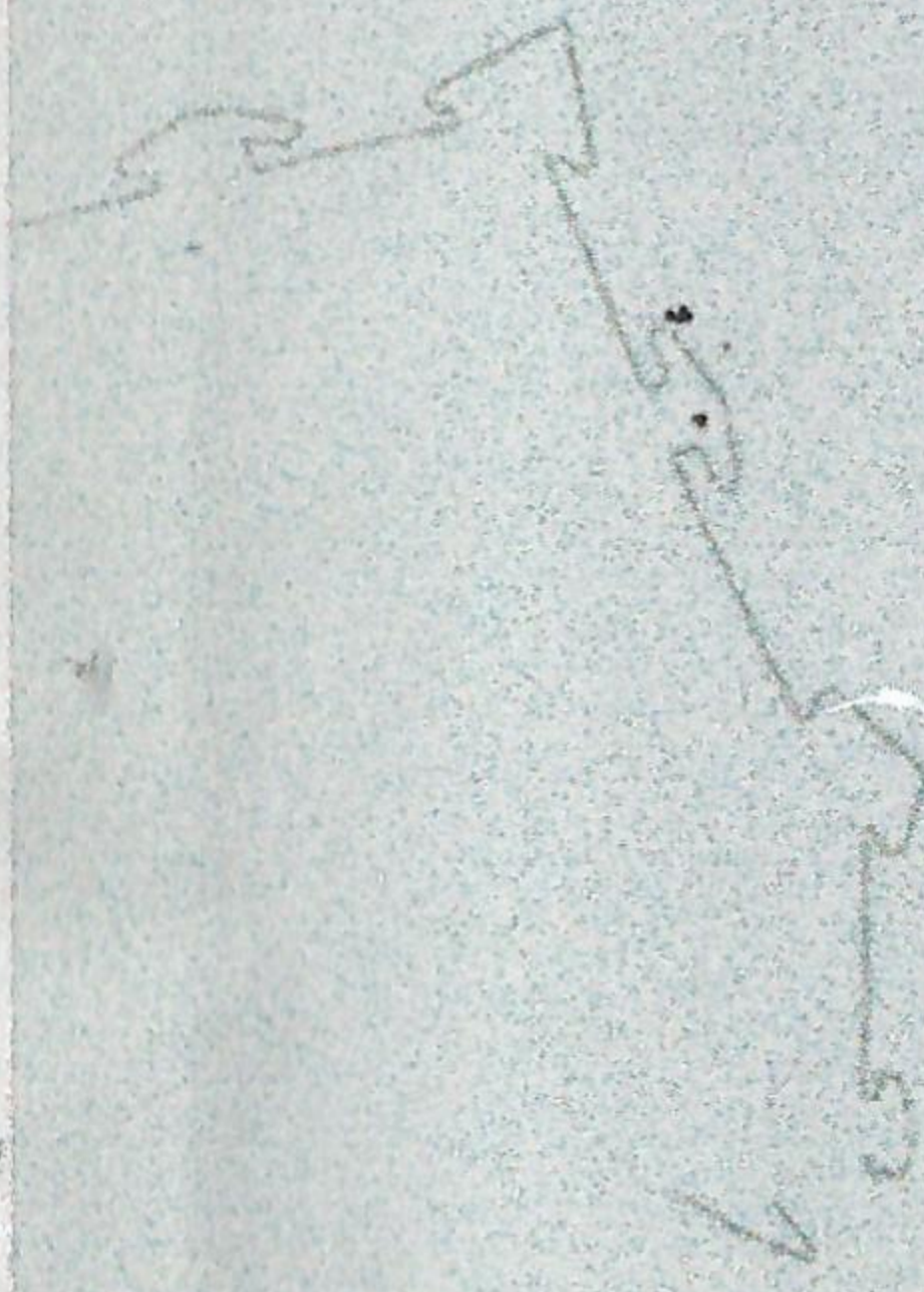
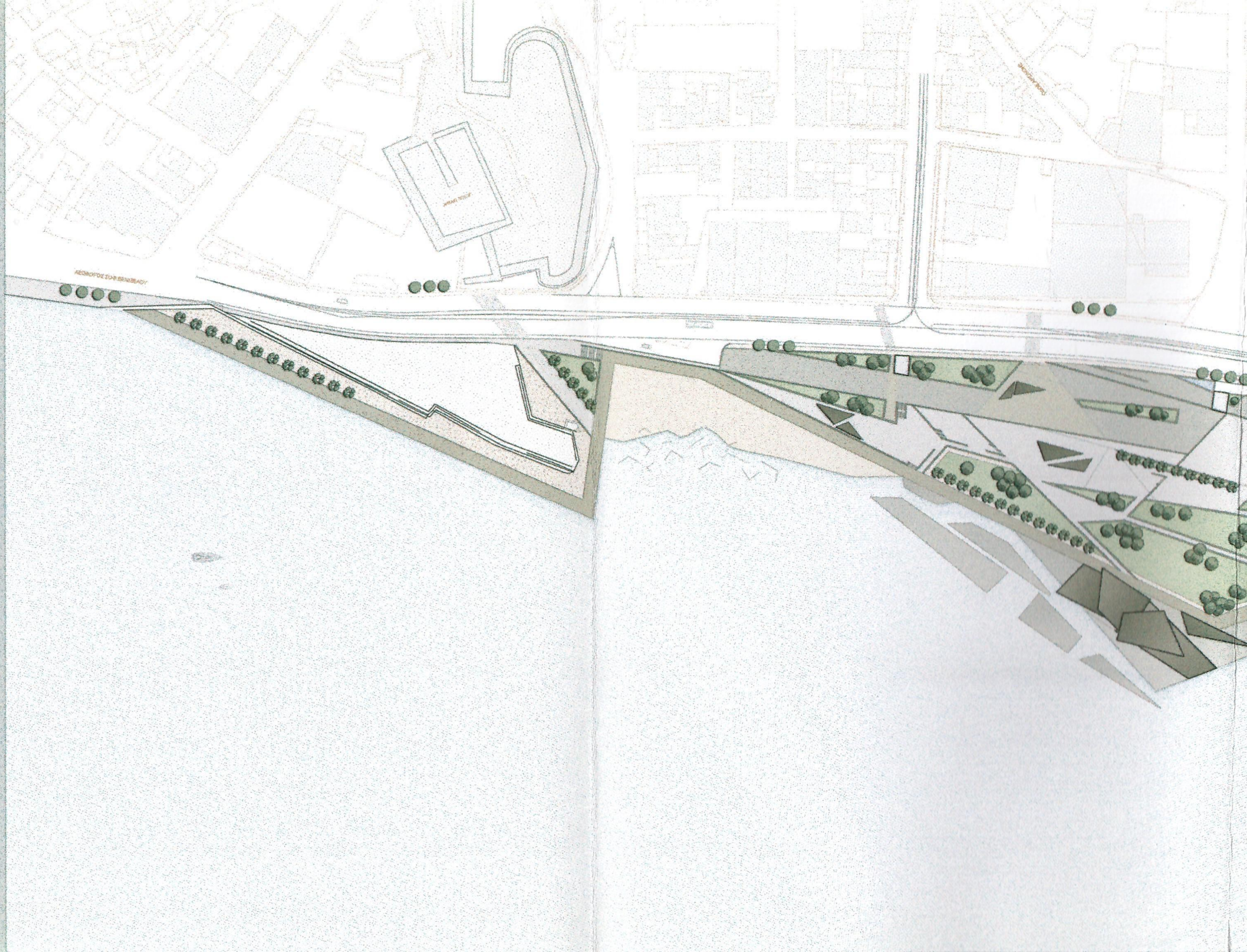

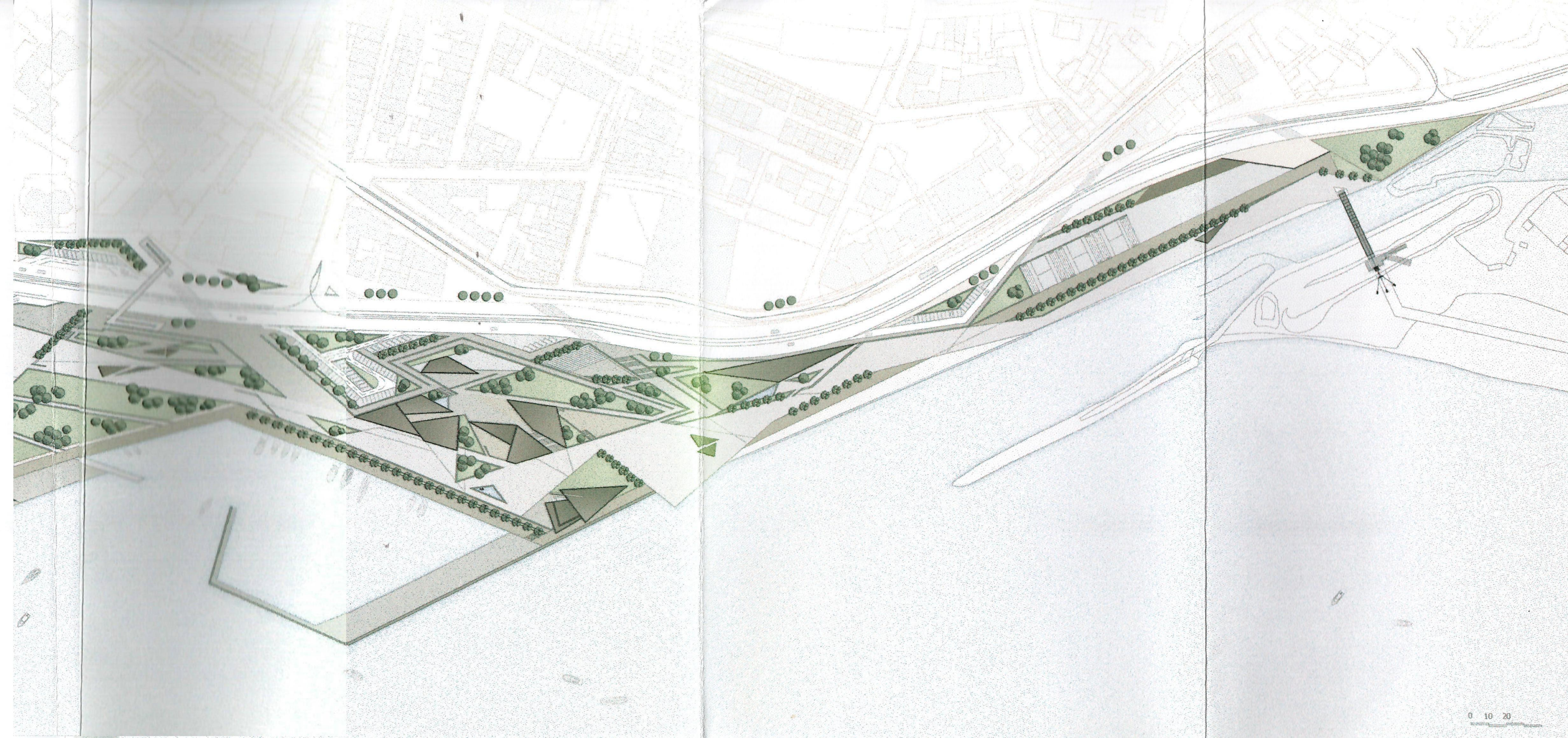
Τελική παρουσίαση

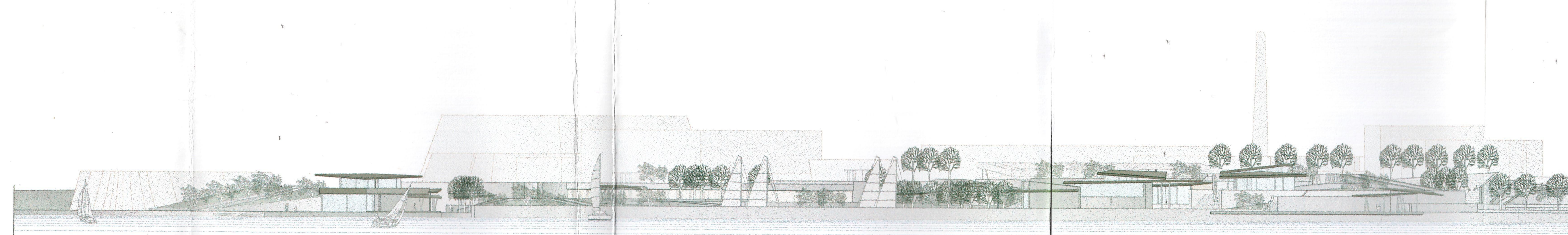
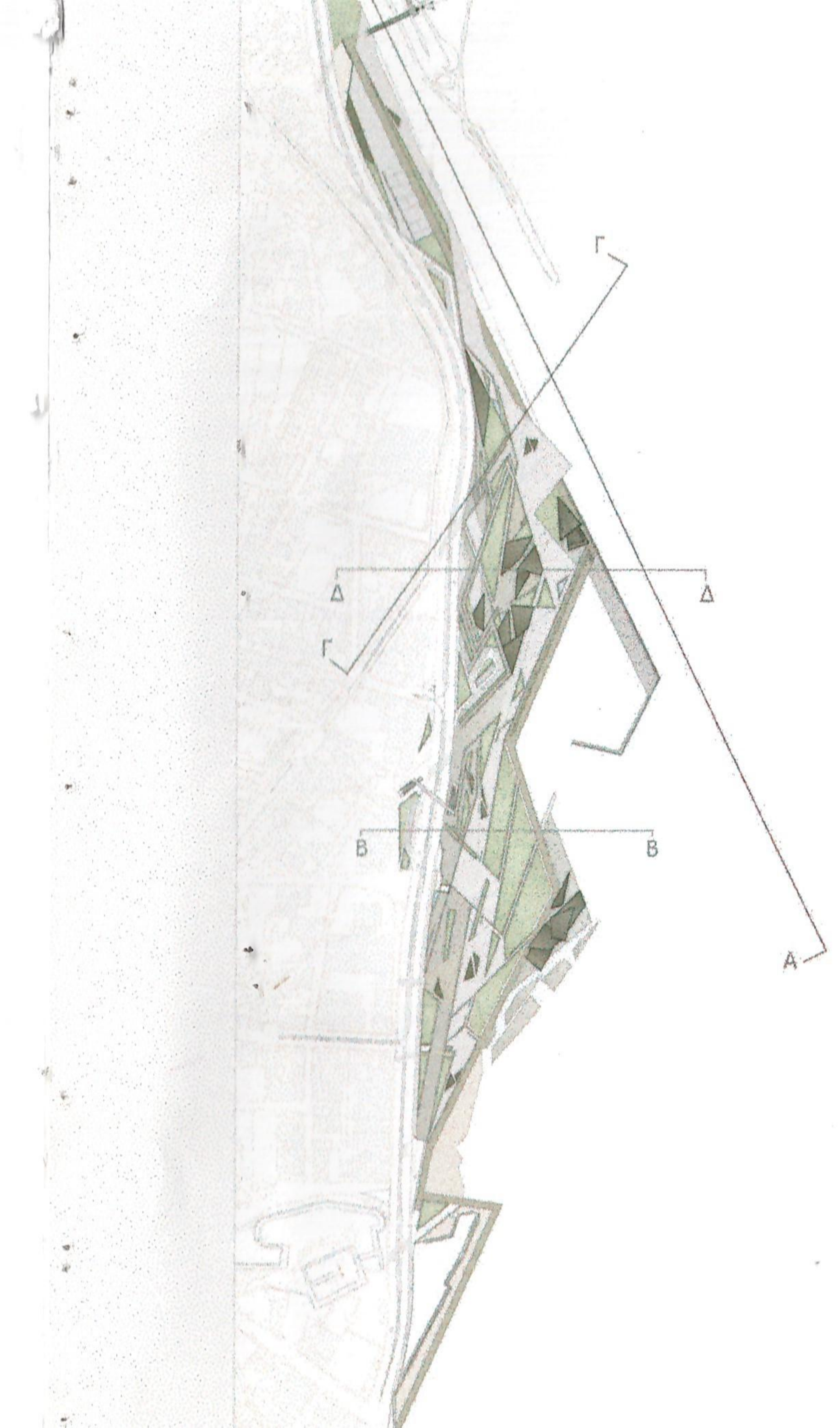
ΚΑΤΟΨΗ

κλ. 1:500

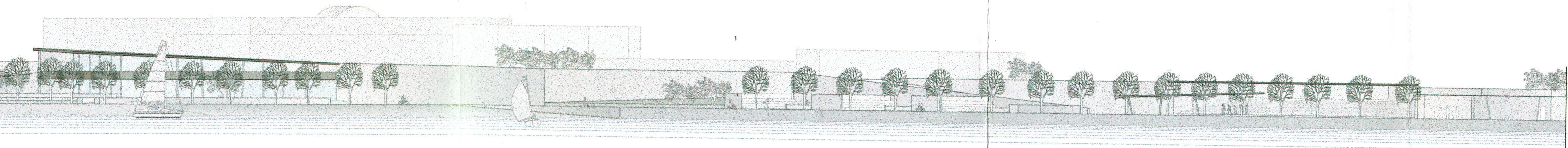

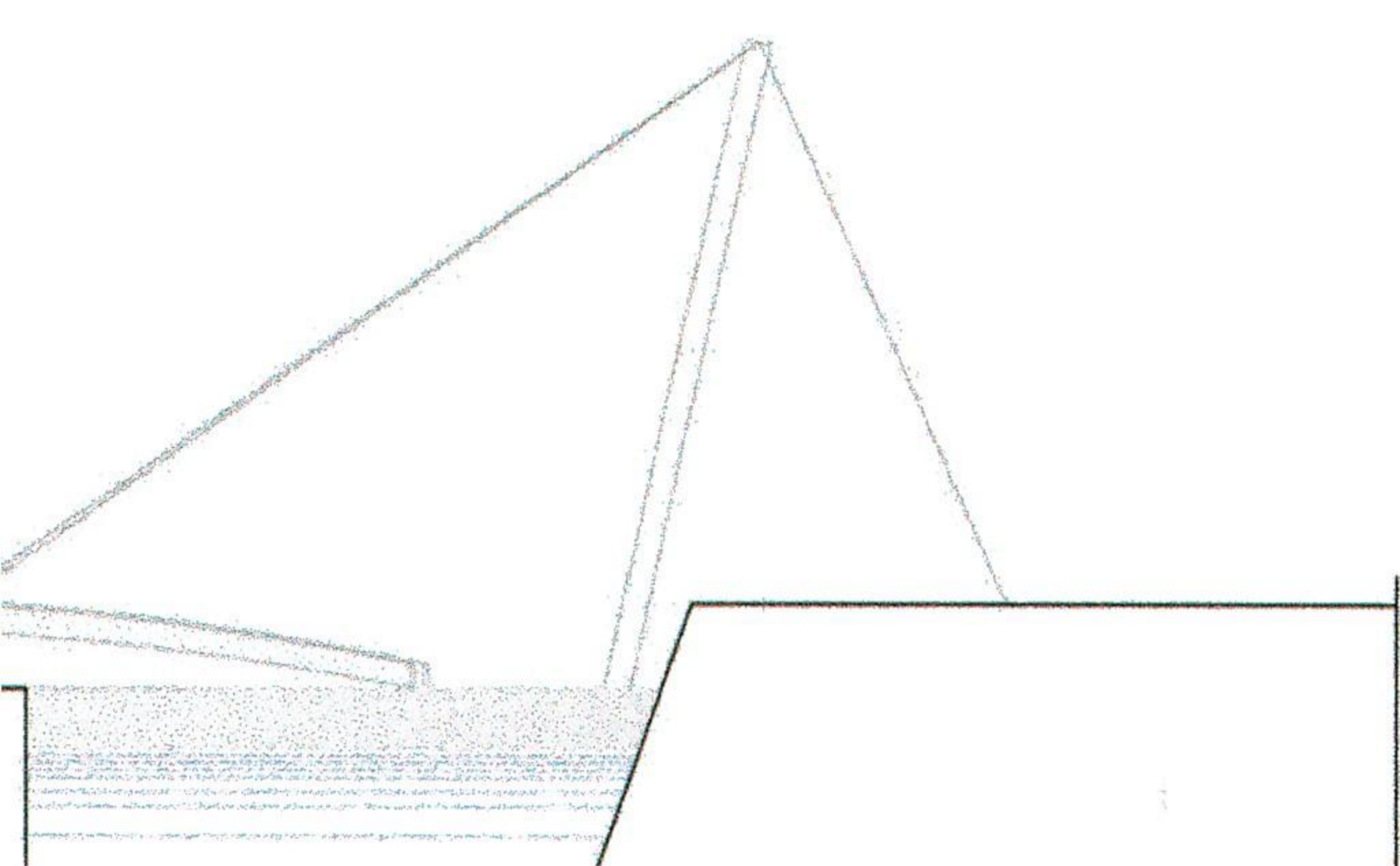

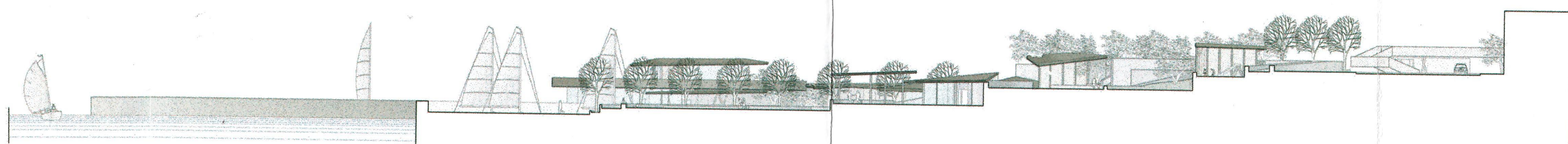
ΟΨΟΤΟΜΗ Β - Β

Οψη Α-Α

Οψοτομή Γ-Γ

Οψοτομή Δ-Δ

Από την αρχή της επίλυσης στόχος ήταν η δημιουργία μιας βασικής διαδρομής περιπάτου, γύρω από την οποία θα αρθρωνόντουσαν οι υπόλοιπες χρήσεις. Έτσι δημιουργήθηκαν γύρω από αυτή την διαδρομή και μια δεύτερη που προέκυψε στην πορεία εξέλιξης , οι χώροι που θα εξυπηρετούσαν όλες τις επιθυμητές δραστηριότητες.

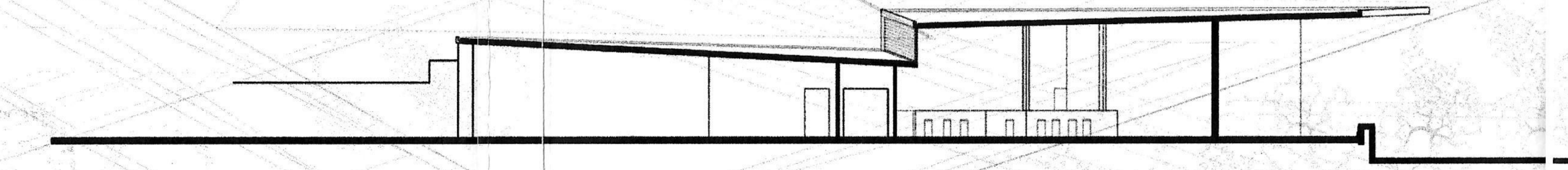
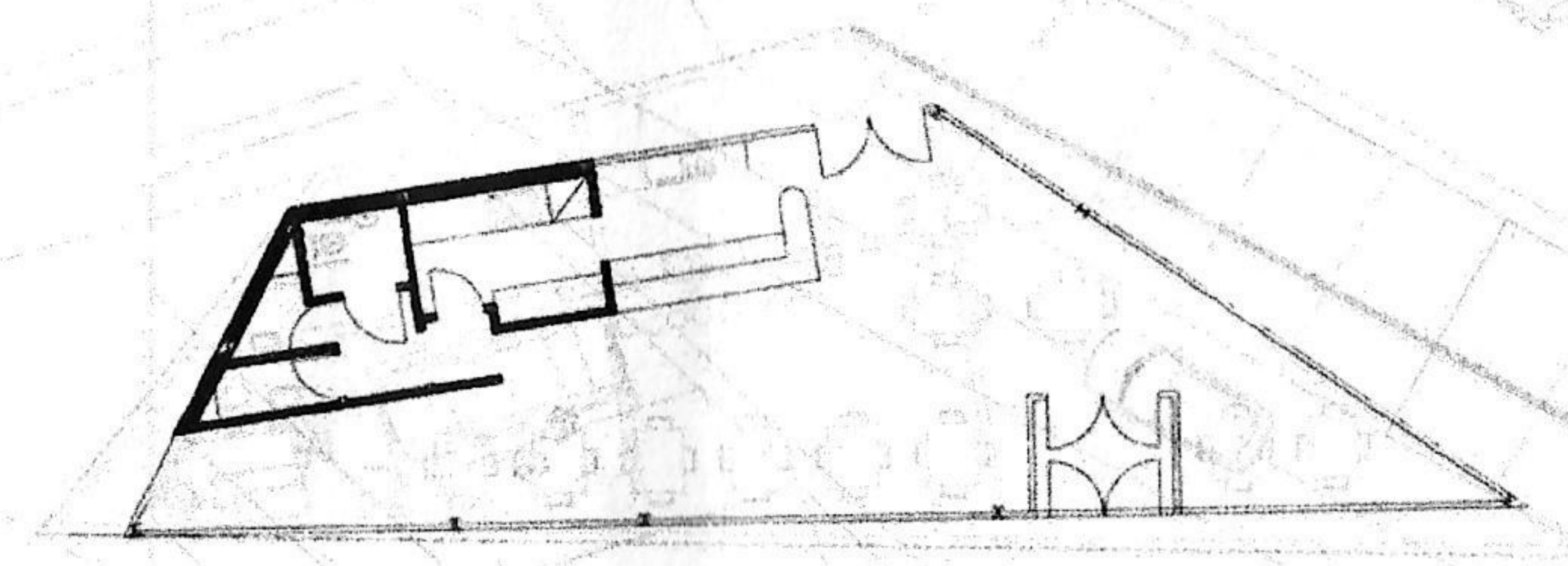
Πολύ σημαντικό ήταν επίσης εξ' αρχής η δημιουργία χώρων πρασίνου οι οποίοι σε συνδυασμό με τους χώρους που αρθρώνονται γύρω από τις διαδρομές αποτελούν τα βασικά στοιχεία της επίλυσης. Τα κτίρια έρχονται εκ των υστέρων και ενσωματώνονται στα προηγούμενα.

Χαρακτηριστικό της πορείας εξέλιξης αλλά και της άρθρωσης των χώρων και των χρήσεων γενικότερα αποτελεί η ανάλυση επιπέδων που ακολουθεί.

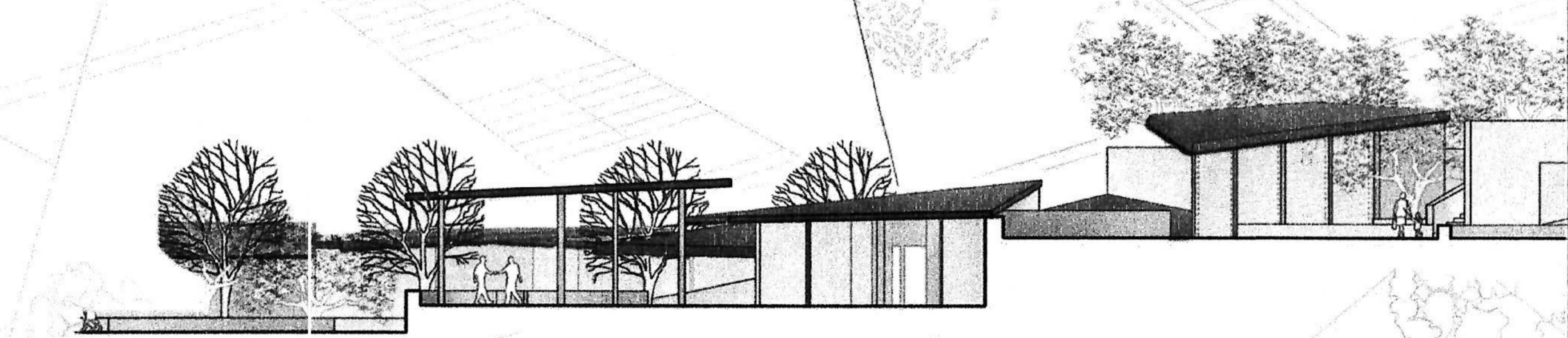
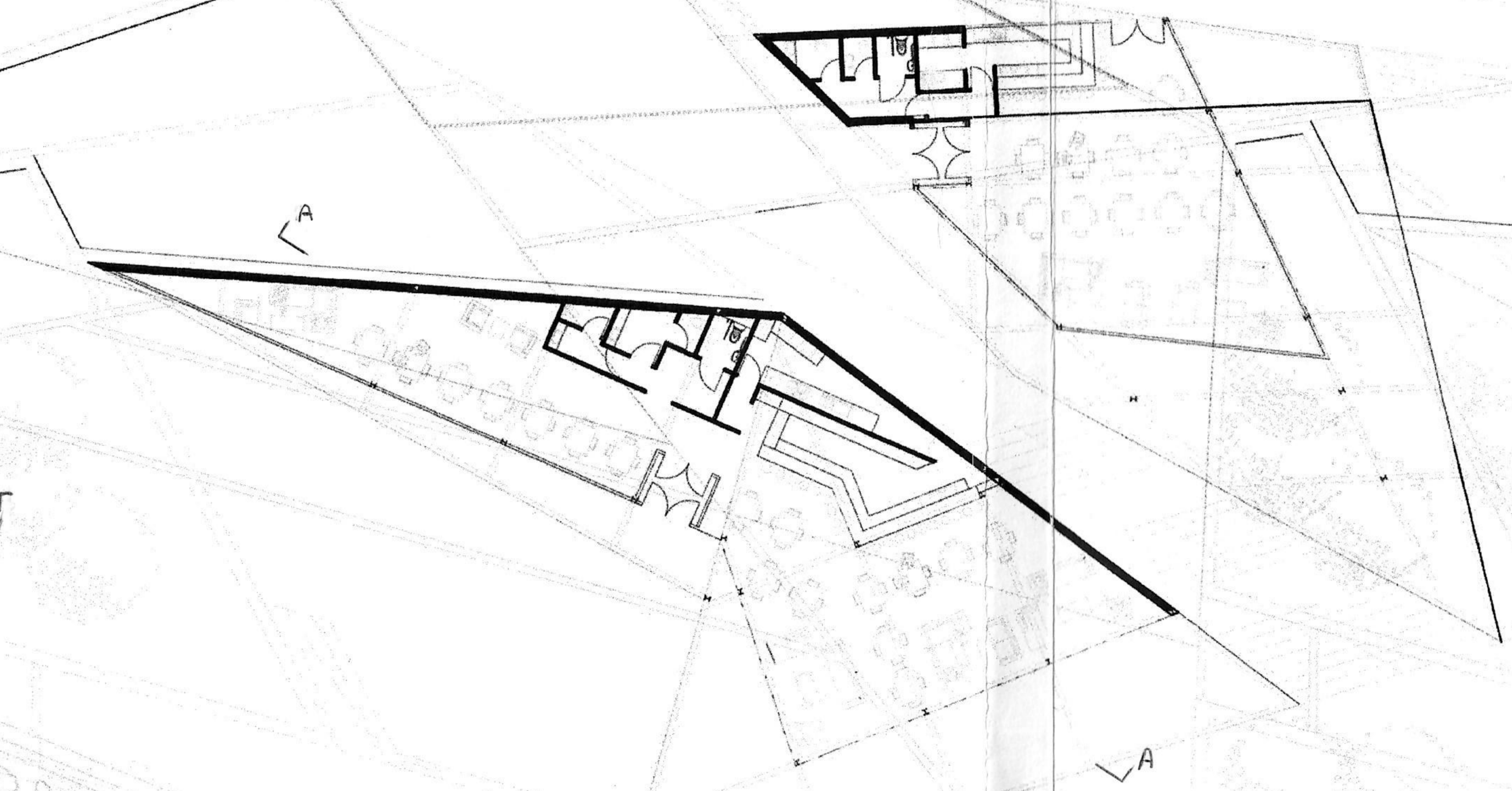
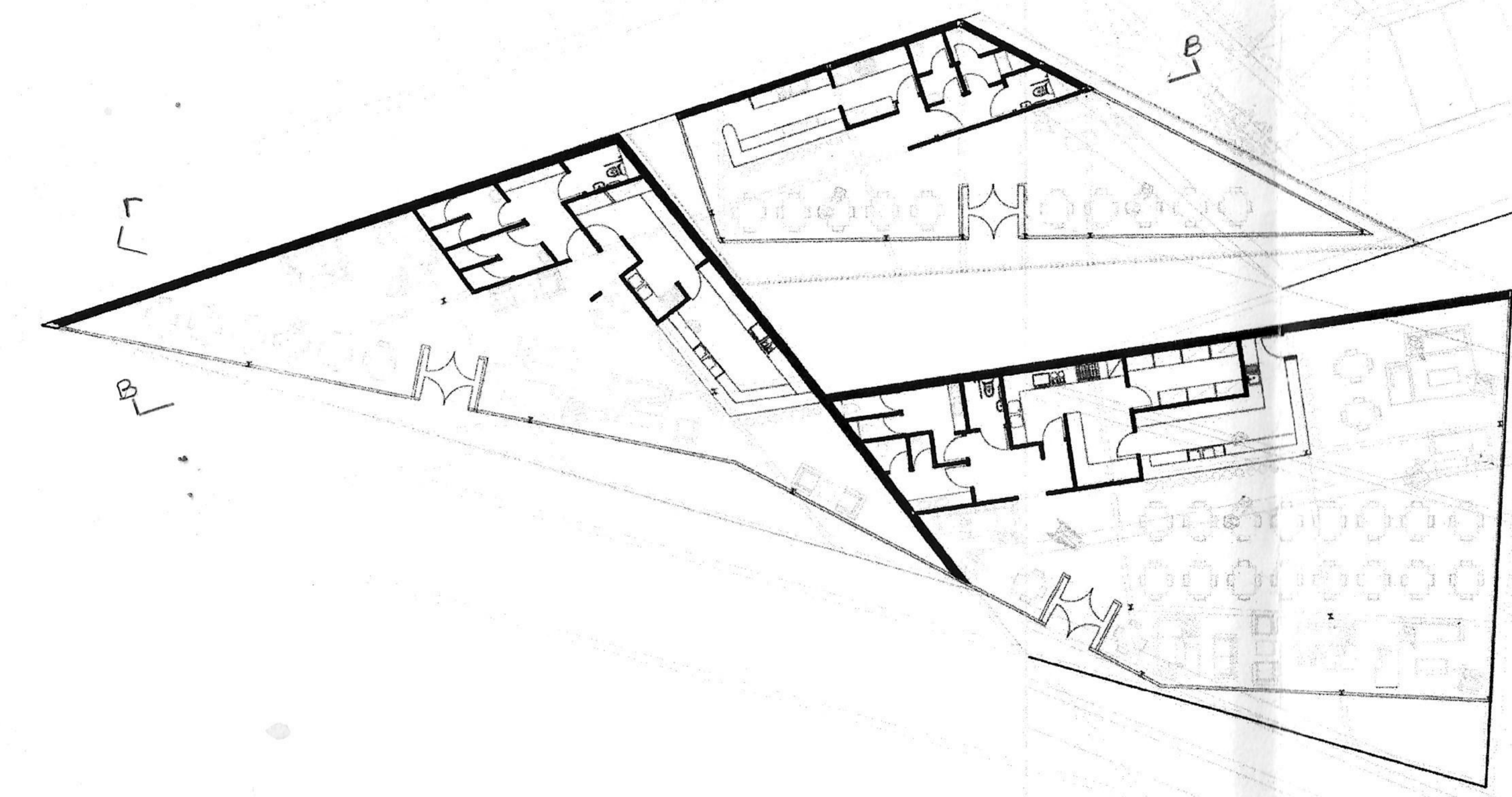
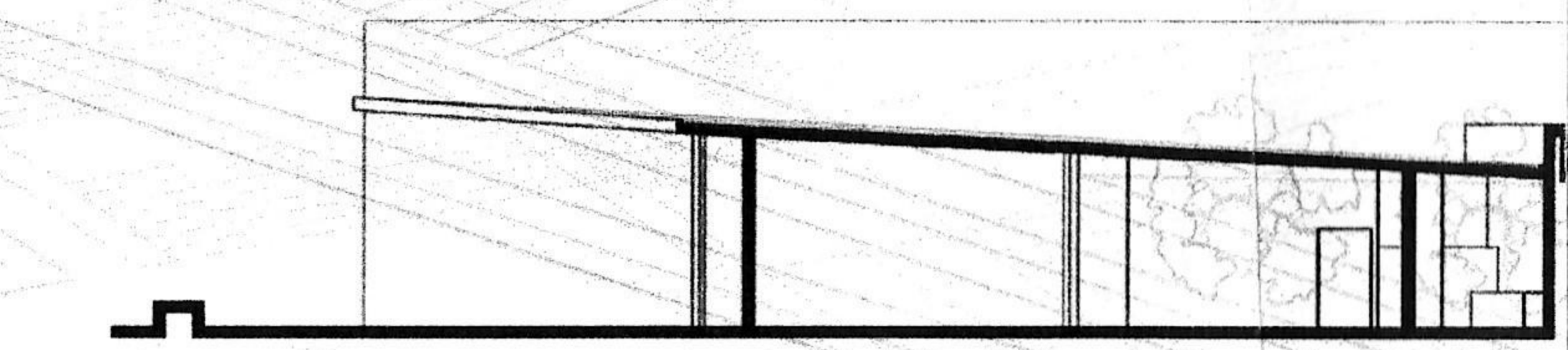
Στο πρώτο επίπεδο είναι η πόλη, τα στοιχεία της επίλυσης που σχετίζονται με το κάστρο, και το ίχνος που προκύπτει από τις προβολές των επιπέδων. Σε δεύτερο επίπεδο είναι οι δύο βασικές διαδρομές, ενώ στο τρίτο και το τέταρτο είναι οι χώροι που αρθρώνονται γύρω από τις διαδρομές και αφορούν είτε απλούς χώρους στάσεις είτε χώρους πρασίνου. Τέλος ακολουθούν τα κτίρια που ενσωματώνονται στα προηγούμενα.

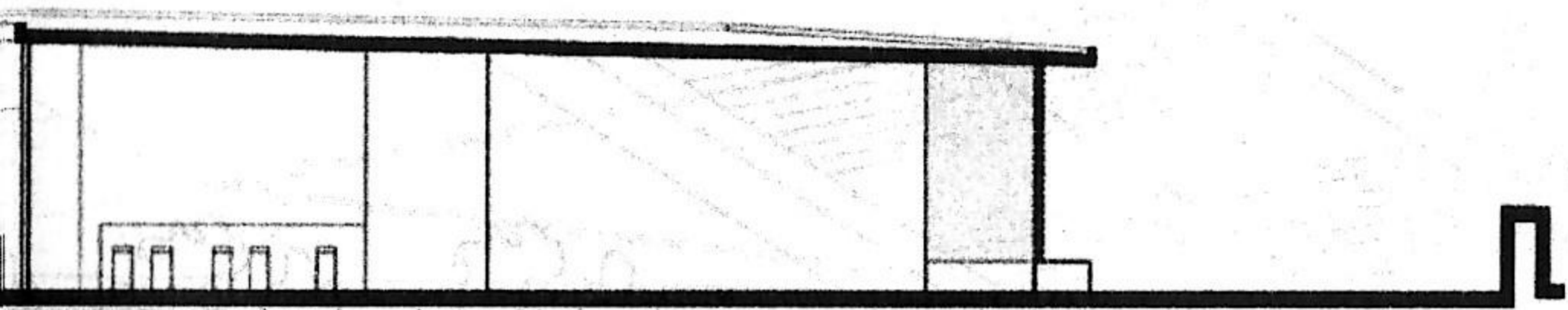

ΚΑΦΕΤΕΡΙΣ

A-A

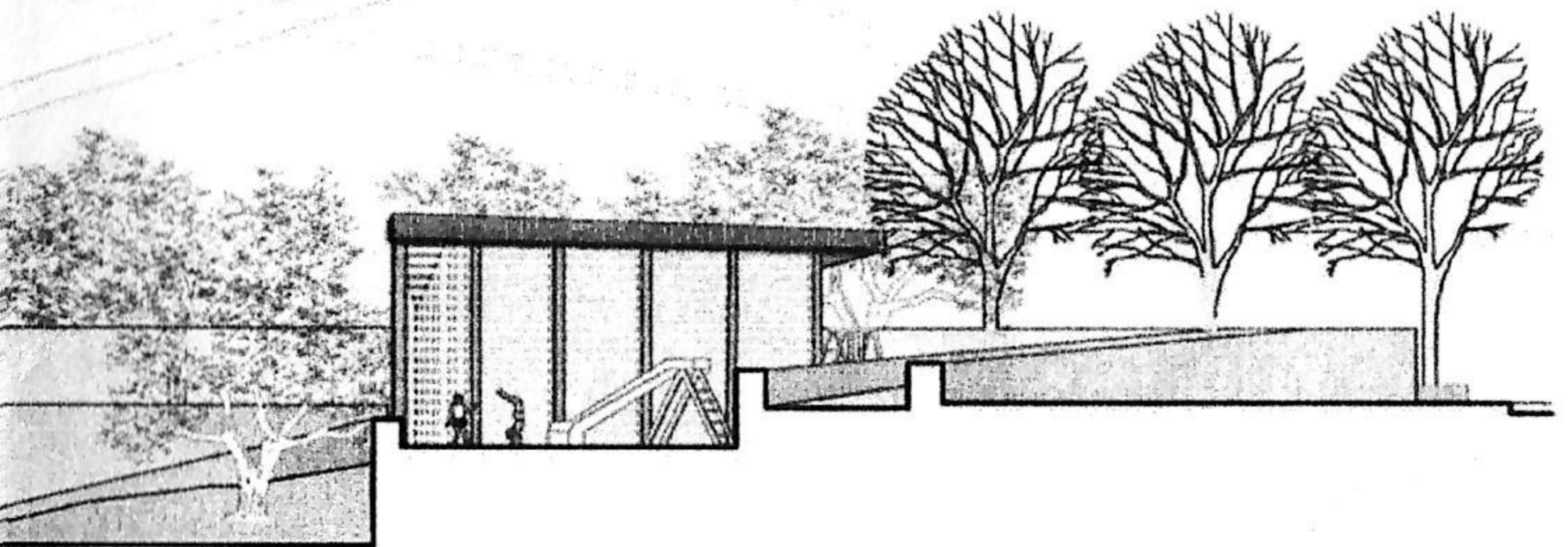

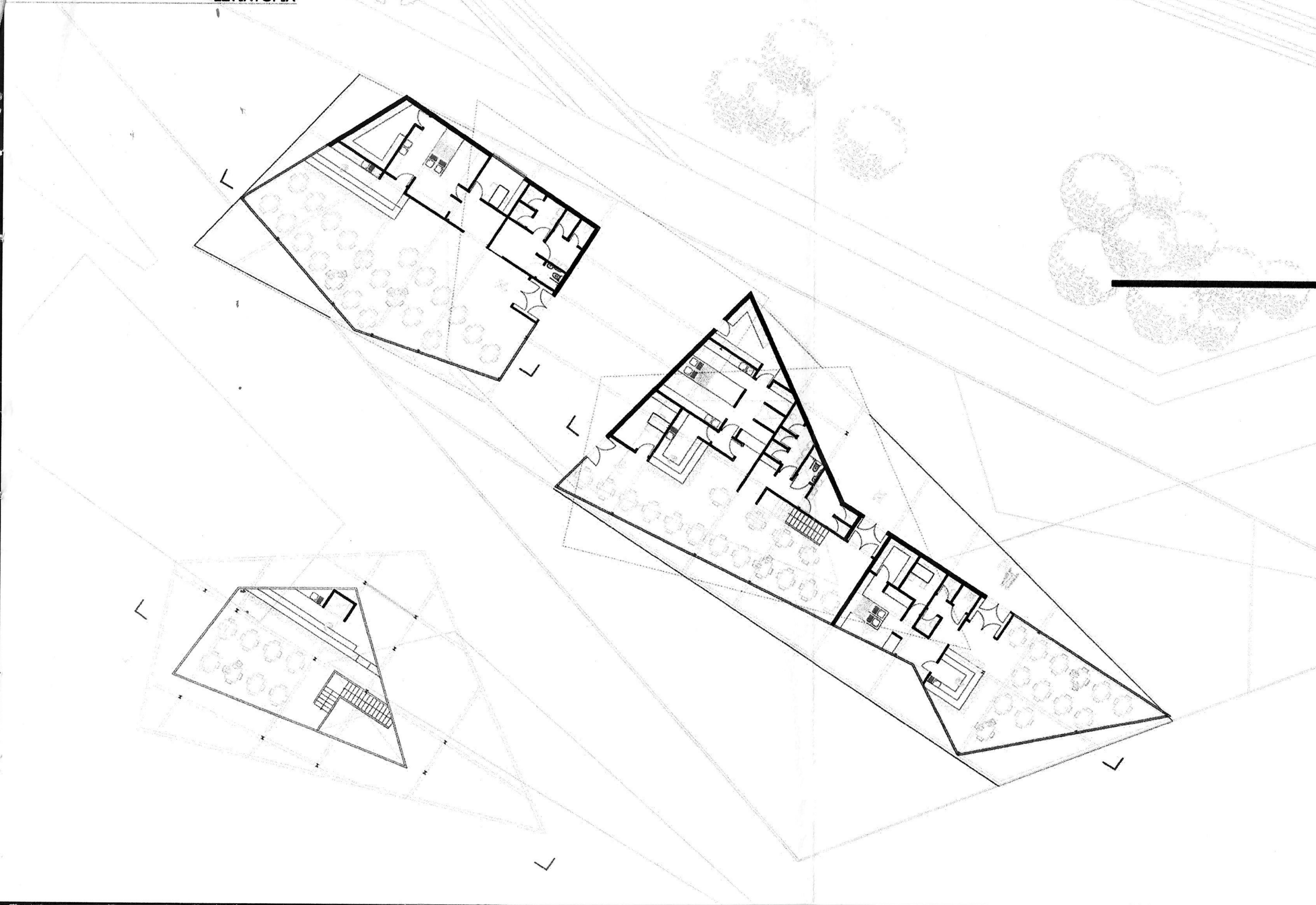

B-B

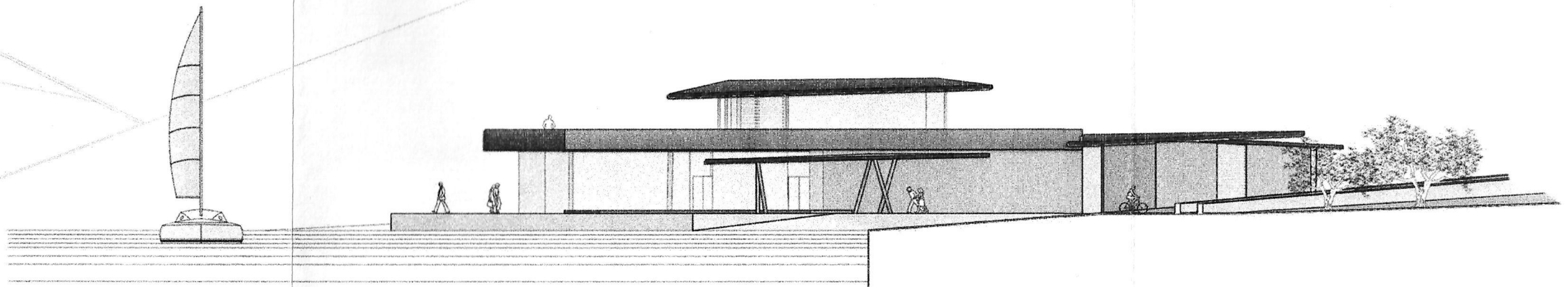
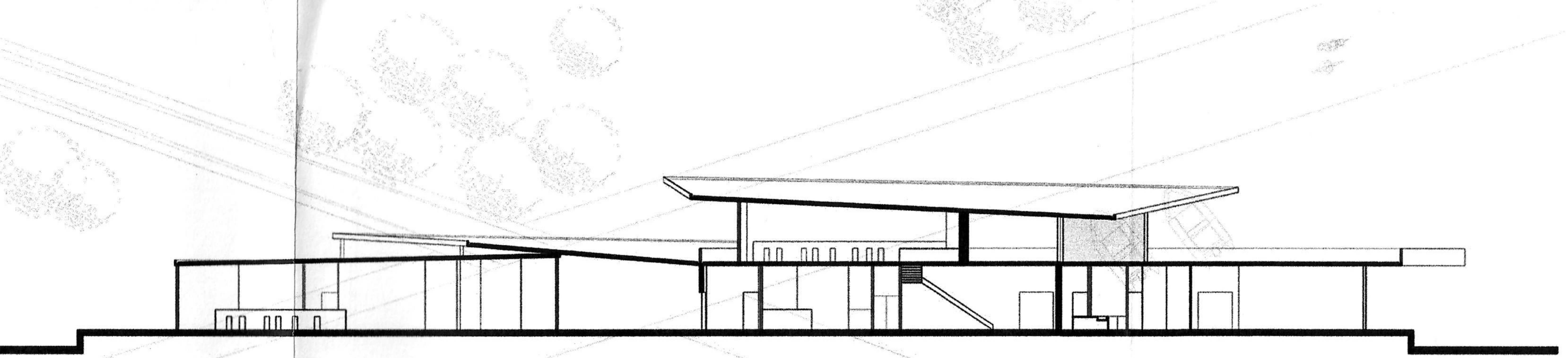

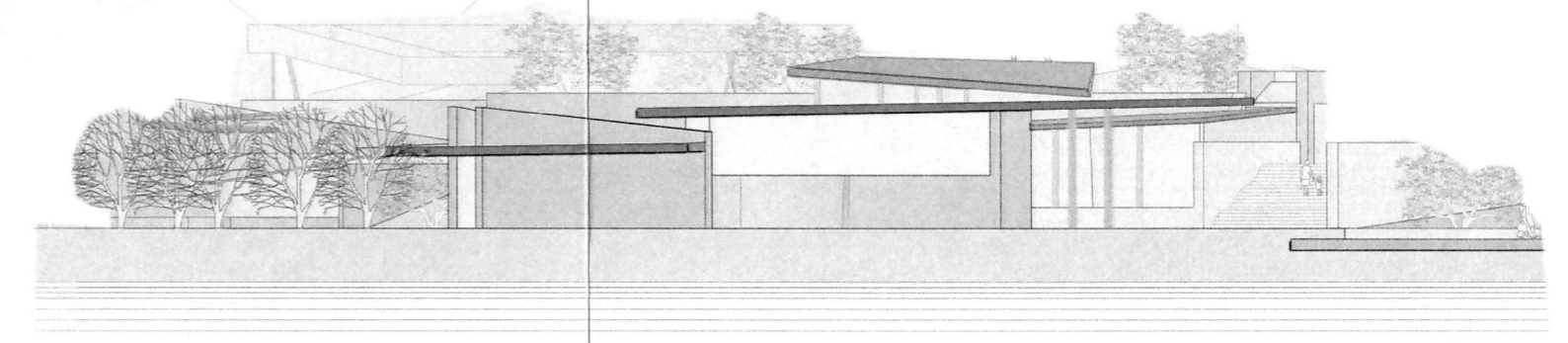
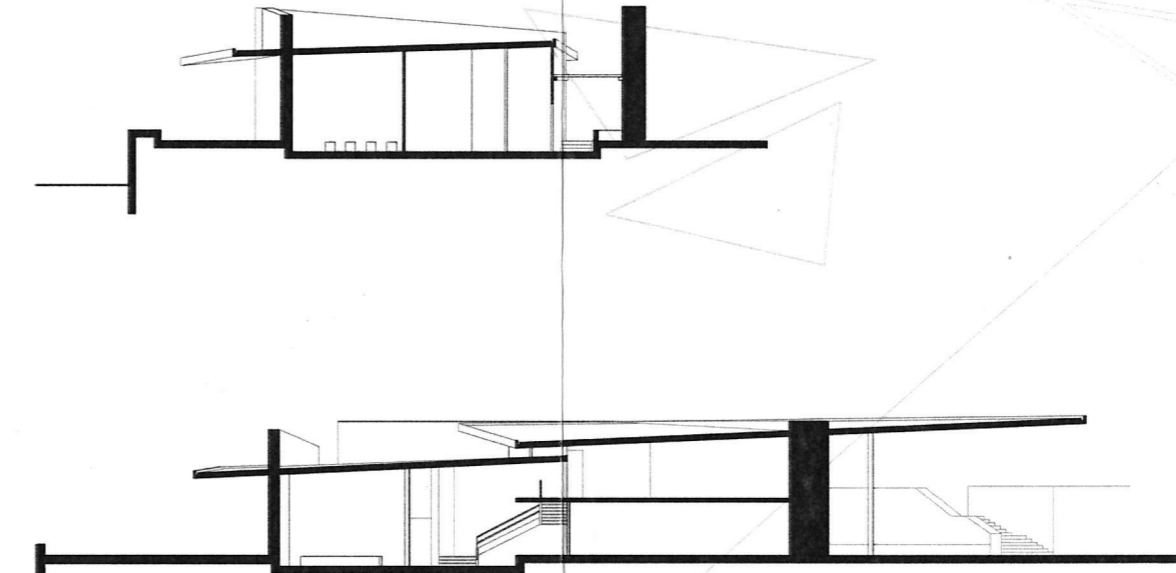
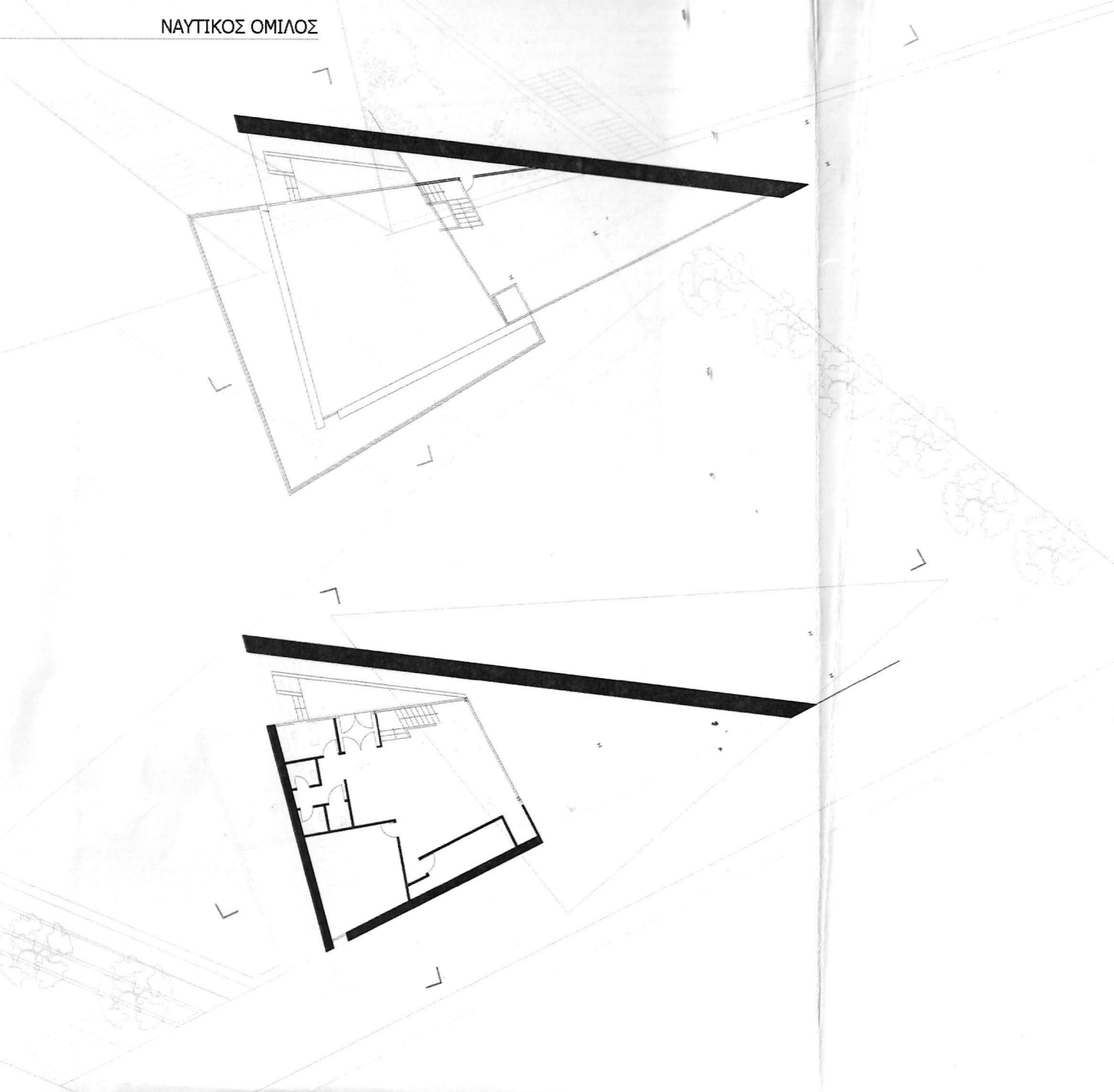
Г-Г

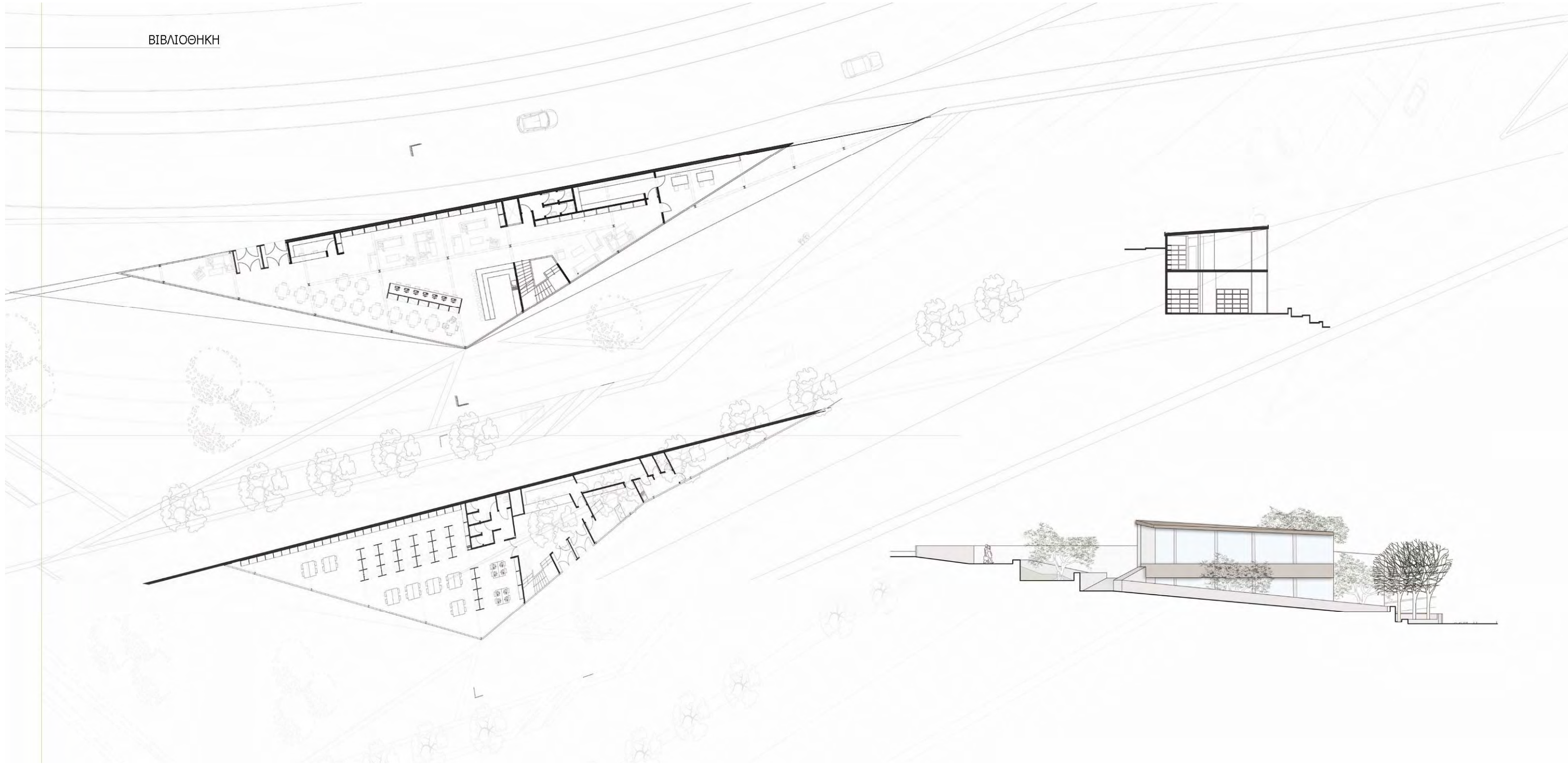

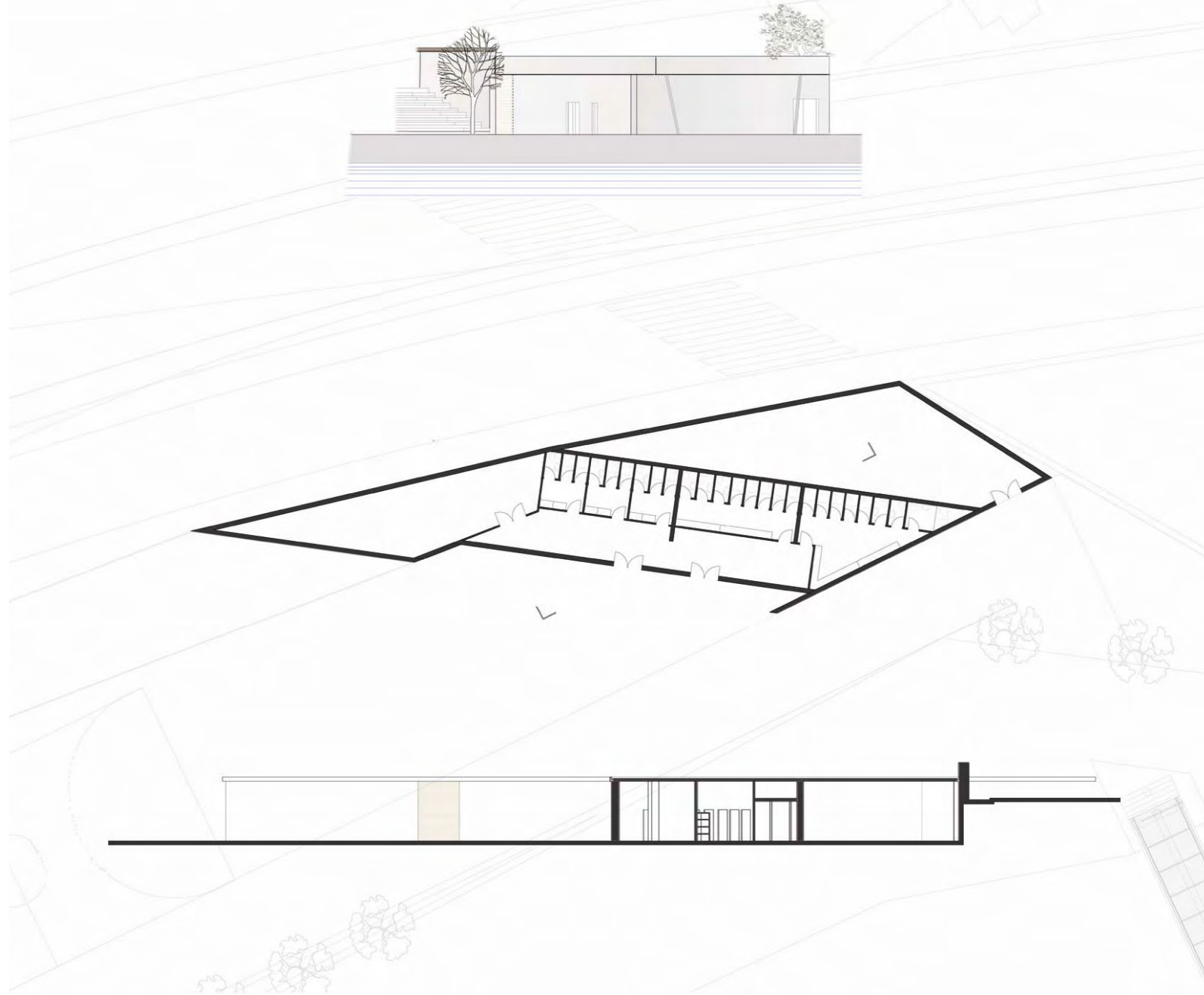

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

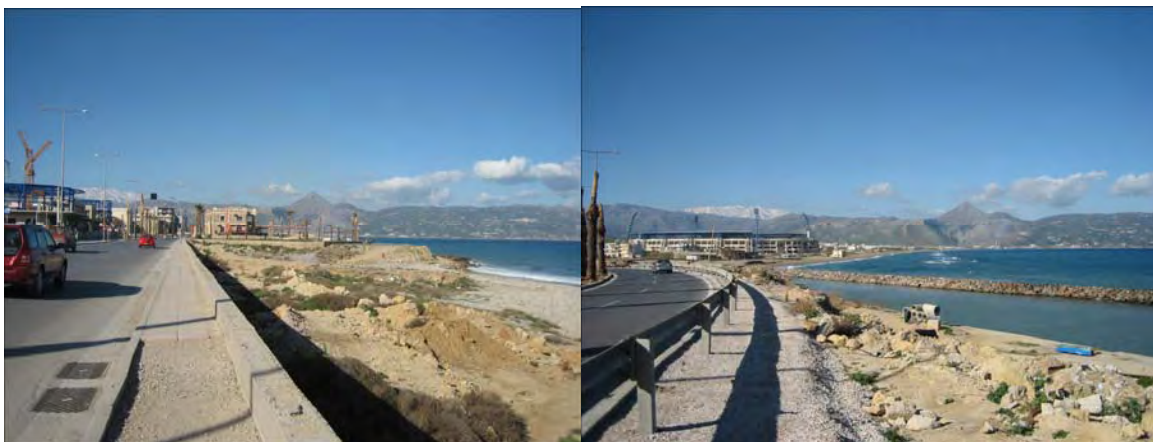
ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΑ

Παράρτημα

Φωτογραφίες από το κάστρο και την περιοχή

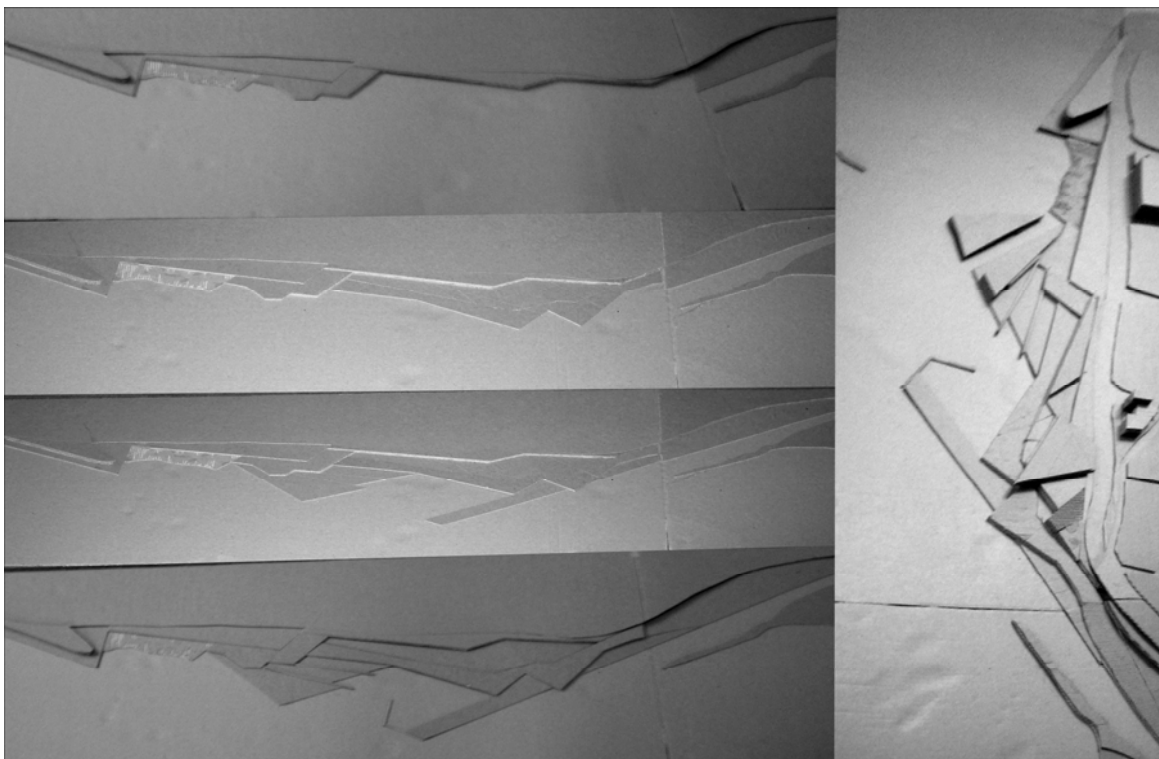
Φωτογραφίες από το μέτωπο του δρόμου

Μακέτα από την πορεία επίλυσης

Βιβλιογραφία:

- «Η ανασκόπηση των γεγονότων του 2006», περιοδικό Νέα Κρήτη, σελ 24

- <http://grypas.heraklion-city.gr/athlitika/dimarxos/images/karavolas082006a.jpg>

Ευχαριστώ, ιδιαίτερα τον κ.Ε.Δολαψάκη, την κα.Κ.Κουρουπάκη και την κα.Κ.Σηφάκη, για την βοήθεια τους στην διαδικασία αναζήτησης και εύρεσης σχεδίων για την περιοχή μελέτης της διπλωματικής εργασίας.